

YAMK-KOULUTUS VAHVAKSI TKI-VAIKUTTAJAKSI

Minttu Lampinen ja Helena Turunen (toim.)

Hämeen ammattikorkeakoulu

YAMK-koulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi

Minttu Lampinen ja Helena Turunen (toim.)

painettu

ISBN 978-951-784-760-5

ISSN 1795-4231

HAMKin julkaisuja 14/2015

e-julkaisu

ISBN 978-951-784-761-2 (PDF)

ISSN 1795-424X

HAMKin e-julkaisuja 29/2015

© Hämeen ammattikorkeakoulu ja kirjoittajat

JULKAISIJA – PUBLISHER

Hämeen ammattikorkeakoulu

PL 230

13101 HÄMEENLINNA

puh. (03) 6461

julkaisut@hamk.fi

www.hamk.fi/julkaisut

Ulkoasu ja taitto: HAMK Julkaisut

Painopaikka: Tammerprint Oy, Tampere

Hämeenlinna, marraskuu 2015

SISÄLLYS

YAMK-KOULUTUS VAHVAKSI TKI-VAIKUTTAJAKSI	6
Minttu Lampinen ja Helena Turunen	

TYÖPAKETTI 1. KOHTI TYÖELÄMÄÄ UUDISTAVIA JA TKI-TOIMINTAA EDISTÄVIÄ OPPIMISYMPÄRISTÖJÄ

TYÖPAKETTI 1. KOHTI TYÖELÄMÄÄ UUDISTAVIA JA TKI-TOIMINTAA EDISTÄVIÄ OPPIMISYMPÄRISTÖJÄ	12
Merja Sinkkonen	
KETTERÄ KORKEAKOULUOPPIMINEN YLEMMÄN AMMATTIKORKEAKOULUOPISKELUN UUDISTAJANA	13
Helena Turunen, Mikko Mäntyneva, Miikka Ruusunen ja Pirjo Valokorpi	
TUTKIMUSRYHMÄ YAMK OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ.....	14
Sari Miettinen ja Paula Vikberg-Aaltonen	
HAASTEITA UUSIEN VERKOSTOMAISTEN TOIMINTAMALLEN KEHITTÄMISEEN YAMKIN JA TYÖELÄMÄN YHTEISTYÖSSÄ	15
Ritva Mäntylä ja Pirjo Valokorpi	
GAFE – YHTEISÖLLISEN OPPIMISEN KEHITTÄMISTÄ YHDESSÄ TYÖELÄMÄN KANSSA.....	17
Outi Törmänen, Veikko Kärrä, Marko Mehtälä ja Anu Pruikkonen	
KANSAINVÄLISYYTTÄ EDISTÄVÄT SYMPOSIUMIT OSANA FUAS GRADUATE SCHOOLIA	18
Helena Turunen	
TKI-ORIENTOITUNUT ALUMNI	20
Pirjo Vaitinen ja Kirsi Viskari	
TYÖELÄMÄÄ UUDISTAVIA JA TKI-TOIMINTAA EDISTÄVIÄ YAMK-OPPIMISYMPÄRISTÖJÄ.....	21
Katri Ojasalo	
ERILAISET KOHTAMISET JA OPPIMISYMPÄRISTÖT INNOVAATIOTOIMINTAA EDISTÄMÄSSÄ	22
Merja Sinkkonen, Annukka Tapani, Markus Aho, Varpu Lipponen, Outi Wallin, Lea Saarni ja Anne Cumini	
VASTUULLISEN KULUTTAMISEN LAHTI.....	23
Tiina Seikkula	
OPETUKSESTA OSAAMISEN YHTEISÖLLISEEN KEHITTÄMISEEN	24
Katri Ojasalo, Johanna Hautamäki ja Outi Törmänen	
YHTEISKEHITTÄMISTÄ JA NOPEAA KOKEILUA PALVELUSIMULOINNILLA.....	25
Johanna Hautamäki	

TYÖPAKETTI 2. TYÖELÄMÄN MONIALAINEN UUDISTAMINEN

TYÖPAKETTI 2. TYÖELÄMÄN MONIALAINEN UUDISTAMINEN	28
Tuija Toivola	
IE-ID-KONFERENSSI KANSAINVÄLISENÄ YAMK TUNNETTUUDEN JA TYÖELÄMÄYHTEISTYÖN LISÄÄJÄNÄ	29
Liisa Martikainen	
MONIALAISUUS AMMATTIKORKEAKOULUJEN KANSAINVÄLISISSÄ TKI-HANKKEISSA	30
Ari Lindeman, Minna Veistilä ja Tarmo Ahvenainen	
ASiantuntijuus hoitotyössä	33
Ann-Louise Glasberg	
YLEMMÄN AMK-KOULUTUKSEN VAIKUTUSARVIOINTI	34
Stefan Granqvist ja Martina Englund	
HEDELMÄLLINEN YHTEISTYÖ – YAMK-KOULUTUS JA TYÖELÄMÄ –TULEVAISUUDEN HAASTE	35
Tua Weckström-Lundell ja Pia Liljeroth	
YAMK-KOULUTUKSEN HYVIÄ TYÖELÄMÄKÄYTTÄNTEITÄ SEKÄ SUOMESSA ETTÄ MAAILMALLA	36
Anne Pohjus	
HAAGA-HELIAN YAMK KOULUTUS UUDISTAA TYÖELÄMÄÄ	37
Tuija Toivola	
MONIALAINEN JA KEHITTÄVÄ YAMK	38
Marjaana Kivelä	
TYÖELÄMÄLÄHTÖISYYDEN JA MONIALAISUUDEN KEHITTÄMINEN SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA	39
Anne-Maria Aho, Arja Hemminki ja Eija Kyrölahti	
OSALLISTAVA TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN TYÖELÄMÄN JA AMMATTIKORKEAKOULUN YHTEISTYÖNÄ	40
Elsa Keskitalo, Päivi Vuokila-Oikkonen, Ikali Karvinen ja Pekka Launonen	

TYÖPAKETTI 3. MONINAISUUSOSAAMINEN TULEVAISUUDEN TYÖYHTEISÖJEN JOHTAMISEN TYÖKALUNA

TYÖPAKETTI 3. MONINAISUUDEN JOHTAMINEN TKI-TOIMINNAN TYÖKALUNA	44
Liisa Timonen, Rauni Leinonen, Anne Mäntysaari ja Erja Turunen	
TIETOA JA TAITOA – MONINAISUUS ON HYVÄN TYÖYHTEISÖN OMINAISUUS!	46
Liisa Timonen, Jaana Mäkelä ja Anne-Mari Raivio	
OSAAMISEN JOHAMINEN KARTALLE!	48
Heli Ahonen, Salla Sipari, Elisa Mäkinen ja Kaija Kekäläinen	

TYÖPAKETTI 4. YAMK-OPETTAJUUS SILLANRAKENTAJANA

TYÖPAKETTI 4. YAMK-OPETTAJUUS SILLANRAKENTAJANA	52
Pia Ahonen	

OPETTAJIEN KOKEMUKSIA TIIMIOPETTAJUDESTA OAMKIN MASTER-KOULUTUKSESSA	54
Kaisa Koivisto ja Anja Henner	
MONIALAISUUS OPPIMISEN EDISTÄJÄNÄ MASTER-TUTKINNOISSA – OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA MONIALAISISTA OPINNOISTA.....	55
Anja Henner ja Kaisa Koivisto	
MULTIDISCIPLINARY TEAM TEACHING APPROACH IN MASTER LEVEL EDUCATION.....	56
Pirkko Kouri, Sirkka-Liisa Halimaa, and Arto Toppinen	
EXPERIENCES ON, AND FURTHER DEVELOPMENT OF MASTER OF ENGINEERING EDUCATION AT TUAS – TEACHER AS A BRIDGE BUILDER BETWEEN UNIVERSITY AND WORKING LIFE	57
Osmo Eerola	
YAMK-OPINNOT JA TKI-INTEGRAATIO KOLMIKANTAMALLISSA.....	58
Raija Nurminen, Pia Ahonen, Kari Salonen, Kaisa Sorsa, Ari Jolkkonen ja Osmo Eerola	
TEACHERS AS BRIDGE BUILDERS BETWEEN EDUCATION AND WORKING LIFE IN MASTER’S DEGREE EDUCATION IN FUTURE.....	59
Hilka Lassila, Pirkko Kouri, Pia Ahonen, Kari Salonen, Kirsi Koivunen, and Tiina Gallén	
TEACHERSHIP IN MASTER LEVEL AT UNIVERSITIES OF APPLIED SCIENCES IN THE FUTURE	60
Hilka Lassila, Sirkka-Liisa Halimaa, and Pirkko Kouri	
YLIOPETTAJUUS SILLANRAKENTAJANA – KESKEISET PYRKIMYKSET	61
Åsa Rosengren, Jukka Piippo ja Eivor Wallinvirta	
KOHTI TODELLISTA KOLMIKANTAYHTEISTYÖTÄ	62
Pirkko Sandelin, Tanja Korhonen, Liisa Kiviniemi, Jaana Kuusipalo, Raija Nurminen, Pia Ahonen, Pia Suvivuo, Paula Hakala, Ulla Isosaari ja Regina Nurmi	
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES (UAS) TEACHER AS A BRIDGE BUILDER – INNOVATION CAPABILITY AS A PREMISE.....	63
Kaisa Sorsa, Raija Nurminen, and Pia Ahonen	
YAMK-KOULUTUSTA MONIALAISESSA YHTEISTOIMINNASSA TULEVAISUUDESSA.....	64
Kirsi Koivunen ja Tiina Gallén	
KOLMIKANTAMALLI LAAJAVAIKUTTEISTEN INNOVAATIOIDEN EDISTÄJÄNÄ	66
Raija Nurminen, Pia Ahonen ja Pia Suvivuo	
KOHTI TODELLISTA KOLMIKANTAYHTEISTYÖTÄ	67
Pirkko Sandelin, Tanja Korhonen, Liisa Kiviniemi ja Jaana Kuusipalo	
YAMK-OPETTAJUUDEN OSAAMISPROFIILI.....	68
Raija Nurminen, Pia Ahonen, Kaisa Sorsa ja Kari Salonen	
TYÖELÄMÄ MUUTTUU – MUUTTUUKO OPETTAJUUS.....	69
Pirkko Kouri, Sirkka-Liisa Halimaa, Hilka Lassila, Arto Toppinen, Anja Henner, Kaisa Koivisto, Tiina Gallén, Kirsi Koivunen, Pia Ahonen, Osmo Eerola, Åsa Rosengren, Jukka Piippo ja Camilla Wikström-Grotell	
TRIPARTITE MODEL IN MASTER’S DEGREE PROGRAMMES AT TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCE – TEACHERS INDIVIDUAL KEY COMPETENCIES AT MASTER’S LEVEL FACING THE RDI WITH A TRIPARTITE MODEL	70
Pia Ahonen, Raija Nurminen, and Pia Suvivuo	

YAMK-KOULUTUS VAHVAKSI TKI-VAIKUTTAJAKSI

Minttu Lampinen¹ ja Helena Turunen²

¹Hämeen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, minttu.lampinen@hamk.fi

²Hämeen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, helena.turunen@hamk.fi

Suomalainen työelämä voittaa aina, kun YAMKissa tehdään TKIta –katsaus lähtökohtiin

Masters-koulutus tuo osuvuutta työelämään. Ammattikorkeakoulujen ylemmät korkeakoulututkinnot (YAMK) ovat kymmenessä vuodessa vakiinnuttaneet asemansa Suomessa. Tähän mennessä on valmistunut jo yli 11 000 opiskelijaa. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto rinnastuu kansainvälisesti Master-tasoiseksi (esim. Master of Arts). Ylemmällä ammattikorkeakoulututkinnolla saa kelpoisuuden hakeutua tehtäviin, joiden vaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto. Tutkinnon suorittaneet sijoituvat tyypillisesti kehittäjiksi, muutosjohtajiksi ja esimiehiksi.

YAMK-tutkinnot on rakennettu vahvasti työelämälähtöisiksi, sillä opintojen ja kehittämisprojektien sisältö suunnitellaan yhdessä työnantajaedustajien kanssa. Tutkinnon voi aloittaa perustutkinnon ja sitä seuranneen kolmivuotisen työkokemuksen jälkeen, jolloin alansa ammattilaisella on usein tarve oman työnsä kehittämiseen ja uudistamiseen. Tutkinnossa onkin vahva yhteys oman työn ja työyhteisön kehittämiseen ja sen on vastattava työelämän tarpeita. Sen suorittaminen työn ohessa kestää noin 2 vuotta ja koulutuksessa panostetaan erityisesti opiskelijan kykyyn hakea, luoda ja jakaa tietoa.

Ammattikorkeakoulujen ylemmät korkeakoulututkinnot vaikuttavat kansalliseen kilpailukykyyn ja yritysten elinvoimaisuuteen. Koulutukseen kuuluvan, muutaman vuoden päähän ulottuvan tutkimus- ja kehitystyön tulokset saadaan jalkautettua työelämään nopeasti. Tutkimustoiminta taapautuu elinkeinoelämän tai 3. sektorin toimeksiannoista ja innovaatiot viedään markkinoille tehokkaasti. Tutkimustyön etuna onkin sen joustavuus.

Mukana Suomen kaikki ammattikorkeakoulut

Suomalaista työelämää uudistetaan osana Opetus- ja Kulttuuriministeriön tukemaa kaksivuotista hanketta ”YAMK-koulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi”. Hanke on kaikkien Suomen ammattikorkeakoulujen valtakunnallinen verkostohanke. Sen tuloksena toteutetaan uudenlaisia oppimisympäristöjä, luodaan kiinteitä toimintamalleja työelämäyhteistyölle ja tuotetaan yhteisiä suomalaisia opintojaksojen TKI-toiminnan tueksi.

Hankkeen rahoittajana toimi Opetus- ja Kulttuuriministeriö ja sen budjetti oli 3,3 M€. Hanketta koordinoi Hämeen ammattikorkeakoulu Oy.

Hankkeen tavoitteita olivat:

- Uudistaa YAMK-toimintoja
- Profiloida ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon TKI-toimintaa
- Tukea verkostoitumista ja sen moninaisuuden hyödyntämistä
- Vahvistaa, kehittää ja uudistaa tiedon ja osaamisen siirtoa korkeakoulujen ja työelämän välillä.
- Lisätä työelämäinnovaatioiden monialaisuutta, lähentää opetus-työtä työelämään
- Tukea yhteisöllisen tiedon kehittämistä.

Vaikuttavuudesta

Vaikutus YAMK koulutuksen TKI-toimintaan on ollut raikas ja toivottu. Hankkeen myötä YAMK-koulutuksen työelämäyhteydet, TKI-kytkentä ja ammattikorkeakoulujen välinen yhteistyö kehittyivät merkittävästi. TKI-vaikuttavuuden profiilin nosto nousee omasta uskosta ja luottamuksesta, positiivisesta ylpeydestä YAMK-TKI-toimintaa kohtaan. Hankkeessa kannustettiin uusien toimintamallien löytämiseen ja rohkeaan kokeiluun sekä esimerkein näytettiin, miten viestinnällä ja proaktiivisella kommunikoinnilla voidaan vaikuttaa YAMK TKI -brändin näkyvyyteen, tunnetavuuteen ja sitä kautta sen vaikuttavuuteen. Suomen kaikkien AMKien osallistuminen mahdollisti toiminnan laajuuden ja vaikuttavuuden kansallisesti ja kansainvälisesti. Työelämälähtöisyyteen on panostettu ja se näkyy läpi työpakettien. Mukana on lukuisia yrityksiä ja organisaatioita. Mm. alumni-toimintaa on alettu vahvistamaan.

Hankkeessa oli neljä työpakettia, jotka viritettiin kohti TKI-teemaa:

1. Työelämää uudistavat ja TKI-toimintaa edistävät oppimisympäristöt
2. Työelämän uudistaminen monialaisella kehittämisosaamisella
3. Moninaisuusosaaminen tulevaisuuden työyhteisöjen johtamisen työkaluna
4. YAMK-opettajuus sillanrakentajana

Työpaketeissa luotiin uusia opetuskokonaisuuksia ja sisältöjä. Muutoksia tehtiin mm. opetussuunnitelmiin, tapoihin ja menetelmiin opettaa. TKI-kytkentään ja sen mahdollistaviin toimintamalleihin on kiinnitetty korostuneesti huomiota. Oppeja parhaista TKI-käytänteistä on jaettu hankkeen

laajan verkoston ja työpakettien tapaamisten kautta sekä julkaisuissa. Mikä tärkeintä, kehittämistyössä ovat keskeisessä roolissa olleet opiskelijat ja työelämän ja kolmannen sektorin edustajat. Uudet toimintamallit ja niiden aikaansaama todellinen muutos jää käytäntöön myös hankkeen päätyttyä.

Hankkeen edut suomalaiselle työelämälle tulevat työllistymisen ja työllisyyden kasvun kautta. Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminta Master-tasolla on lähtökohtaisesti aina integroitu työelämään. Asioita tehdään kaikki yhdessä: ammattikorkeakoulut, yritykset ja opiskelijat. Tuloksena syntyy innovaatioita suomalaiseen työelämään!

Hankkeen julkiset nettisivut: www.hamk.fi/yamk-tki.

TYÖPAKETTI 1.

KOHTI TYÖELÄMÄÄ UUDISTAVIA JA TKI-TOIMINTAA EDISTÄVIÄ OPPIMISYMPÄRISTÖJÄ

Centria-ammattikorkeakoulu

Hämeen ammattikorkeakoulu

Lahden ammattikorkeakoulu

Lapin ammattikorkeakoulu

Laurea-ammattikorkeakoulu

Poliisiammattikorkeakoulu

Saimaan ammattikorkeakoulu

Tampereen ammattikorkeakoulu

Lue lisää työpaketin toiminnasta hankkeen nettisivuilta!

TYÖPAKETTI 1. KOHTI TYÖELÄMÄÄ UUDISTAVIA JA TKI-TOIMINTAA EDISTÄVIÄ OPPIMISYMPÄRISTÖJÄ

Merja Sinkkonen

Tampereen ammattikorkeakoulu, YAMK-koulutuspäällikkö, merja.sinkkonen@tamk.fi

Työpakettissa 1 kehitettiin TKI-toimintaa edistäviä uuden aikakauden oppimis-, kehittämis- ja kohtaamisympäristöjä sekä fyysiseen että digitaaliseen maailmaan. Tavoitteena uusissa toimintamalleissa on yhteisöllistä tietoa hyödyntävän toimintakulttuurin kehittäminen ja YAMK:n tutkimus- ja kehittämistoiminnan selkeyttäminen. Työpakettiin osallistui kahdeksan ammattikorkeakoulua.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon (YAMK) johtavan koulutuksen haasteena on sen yhä tiiviimpi integrointi ammattikorkeakoulujen TKI-toimintaan, jotta sekä YAMK-koulutuksen että TKI-toiminnan vaikuttavuus vahvistuisivat. Uudet toimintamallit edistävät kehittämistä ja innovointia alati muuttuvassa työelämässä. Esimerkit osoittavat, että ammattikorkeakoulu tarjoaa yhteistyöympäristön, jossa opiskelijat, opettajat, alueen työelämän edustajat ja muut alueen toimijat voivat käydä vuoropuhelua ja yhdessä kehittää alueen toimintoja.

Uusissa toimintamalleissa kaikilla osapuolilla, työelämän asiantuntijoilla, opiskelijoilla, opettajilla ja TKI-asiantuntijoilla, on muuttuvia rooleja, jotka edellyttävät joustavaa asennetta ja uudenlaista osaamista. Esimerkiksi opettajan rooli on muuttunut tiedon jakajasta innovaattoriksi, organisaattoriksi ja yhteistoiminnan mahdollistajaksi.

Kuvatuissa oppimis-, kehittämis- ja kohtaamisympäristöissä YAMK-opiskelijat ratkaisevat työelämästä nousevia kehittämishaasteita yhdessä eri työelämän toimijoiden kanssa. Samalla toteutuu osaamisen siirtyminen ja jakaminen sekä uuden tiedon ja osaamisen luominen. YAMK-koulutus nähdään työelämän kumppanina ja yhteistoiminnassa toteutuu aidosti win-win-periaate.

Avainsanat: yhteisöllinen oppiminen, oppimisympäristöt, kohtaamispaikat, työelämän uudistaminen

KETTERÄ KORKEAKOULUOPPIMINEN YLEMMÄN AMMATTIKORKEAKOULUOPIKSELUN UUDISTAJANA

Helena Turunen¹, Mikko Mäntyneva², Miikka Ruusunen³ ja Pirjo Valokorpi⁴

¹Hämeen ammattikorkeakoulu, vastuuyliopettaja, helena.turunen@hamk.fi

²Hämeen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, mikko.mantyneva@hamk.fi

³Hämeen ammattikorkeakoulu, suunnittelija, miikka.ruusunen@hamk.fi

⁴Hämeen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, pirjo.valokorpi@hamk.fi

Yhtenä tavoitteena Työelämää uudistavat ja TKI-toimintaa edistävät oppimisympäristöt -työpaketin HAMKin osahankkeessa on kehittää ylemmää amk -koulutusta vastaamaan entistä paremmin sekä aikuisopiskelijan että työelämän tarpeisiin. Uudistus perustuu ns. ”käänteisen luokkahuoneen” (Flipped Classroom) malliin, jonka lähtökohtana on projektinhallinnassa käytetty ketterien menetelmien scrum-viitekehys. Hankkeessa kuvataan HAMKin ylemmissä tutkinnoissa käynnistettyä laajaa pedagogista uudistusta ja ketterän käänteisen oppimisen toimintamallia.

Ketterän käänteisen oppimismallin pilottina toimi opintomoduuli ”Strateginen ajattelu ja muutoksen johtaminen”, jonka tavoitteena on syventää opiskelijoiden valmiuksia toimintaympäristössä tapahtuvaan taloudellisen kehityksen ymmärtämiseen, strategiseen ajatteluun ja muutoksen johtamiseen. Esipilottina toimineen ”Työyhteisötaidot”-moduulin aikana opiskelijat ottivat aktiiviseen käyttöön HAMKin tarjoamat yhteiset ja yhteisöllistä työskentelyä tukevat verkkotyökalut.

Saavutettu osaaminen ketterän käänteisen oppimisen mallissa perustuu tiiviissä opiskelijatiimeissä tapahtuvaan yhteisölliseen oppimiseen ja vuorovaikutukseen. Opiskelija muuttuu passiivisesta tiedon vastaanottajasta aktiiviseksi toimijaksi, työelämän tutkijaksi, kehittäjäksi ja oppijaksi. Opettajan rooli puolestaan muuttuu tiedon jakajasta ohjaajaksi, valmentajaksi ja oppimisen tukijaksi. Kunkin moduuliin sisältyvän teeman alussa ohjaaja esitteli teemaan liittyvän oppimistehtävän sekä sitä tukevat opiskelumateriaalit. Opiskelijat jakaantuivat 4 hengen opiskelijatiimeihin, joissa yhteisöllisesti tuotettiin oppimistehtävään liittyvä tietoperusta ja empiirinen aineisto. Opiskelijatiimit raportoivat ohjaajalle säännöllisesti tiimipalaveristaan ja työskentelynsä edistymisestä. Osaaminen todennettiin kerran kuussa ohjaajan johdolla tapahtuvissa verkkokohtaamisissa, joissa tiimit raportoivat oppimistehtävän tulokset, keskustelivat, reflektoivat sekä saivat ja antoivat palautetta.

Ketterän käänteisen oppimisen mallissa hyödynnetään tehokkaasti aikuisopiskelijan työympäristöissä tapahtuvia ilmiöitä ja työstä oppimista. Keskeisenä on myös periaate, jossa opettajan ja opiskelijoiden yhteinen aika hyödynnetään intensiivisesti, uutta osaamista rakentaen. Ketterän käänteisen oppimisen malli on sitouttanut ja motivoinut opiskelijoita ja parantanut oppimistuloksia.

Avainsanat: käänteinen oppiminen, YAMK-koulutus, yhteisöllinen oppiminen

TUTKIMUSRYHMÄ YAMK OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

Sari Miettinen¹ ja Paula Vikberg-Aaltonen²

¹Hämeen ammattikorkeakoulu, vastuuyliopettaja, sari.miettinen@hamk.fi

²Hämeen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, paula.vikberg-aaltonen@hamk.fi

Sosiaali- ja terveystalvelujen uudistamisen yksi keskeisiä käsitteitä on palvelujen integraatio. Alueellisesti yhteistyötä ja kehittämisen kohteita on paljon. Ammattikorkeakoulu voi tarjota yhden yhteistyöympäristön, jossa opiskelijat, alueen työelämän edustajat ja tutkimuslaitosten edustajat voivat käydä vuoropuhelua ja kehittää yhdessä alueen toimintoja. Tähän tarpeeseen vastaa toimintamalli, jossa näiden toimijoiden yhteisessä tutkimusryhmässä on lähestytty integraatio-teemaa alueen tarpeista käsin.

Tutkimusryhmä koostui YAMK-opiskelijoista (5), HAMKin yliopettajista, alueen työelämän edustajista (Kanta-Hämeen keskussairaala ja Hämeenlinnan kaupunki) sekä Tampereen yliopiston edustajista. Yhteistyön tavoitteena oli rakentaa malli alueellisesta tutkimusryhmästä oppimisympäristönä, liittää opiskelijat ja opetus osaksi alueen tutkimus- ja kehittämistoimintaa, vahvistaa opiskelijoiden kehittämisosaamista ja tuottaa ajankohtaista tietoa alueen toimijoiden nimeämiin tarpeisiin.

Tutkimusryhmän työskentelyn tuloksena on luotu malli siitä kuinka alueen toimijoista, tiedekorkeakoulun ja ammattikorkeakoulun jäsenistä koottu tutkimusryhmä toimii oppimisympäristönä. Työskentelyn myötä on saatu uutta alueellista tietoa ajankohtaisesta aiheesta alueen toimijoille. Konkreettisenä tuotoksena on yhteisjulkaisu, joka sisältää opiskelijoiden artikkelimuotoiset opinnäytetyöt ja ryhmän muiden jäsenten puheenvuorot sekä alueellinen seminaari, joka tarjoaa foorumin laajempaan integraatiokeskusteluun.

Uudenlaisen oppimisympäristön myötä ryhmän toimijoiden välinen yhteistyö on tiivistynyt ja aluekehittäminen tapahtuu aidosti yhdessä. Tutkimusryhmä-mallissa tieto rakentuu vähitellen, yhdessä alueen toimijoiden ja tutkimuslaitosten edustajien kanssa, ja opiskelijat pääsevät asiantuntijatyöhön mukaan opintojensa aikana. Myös alueen toimijat ja yliopistokumppanit tulevat tietoisiksi ammattikorkeakoulun YAMK ohjelmissa toimivien osaamisesta. Mallia on mahdollista soveltaa laajemminkin YAMK opintoihin.

Avainsanat: oppimisympäristö, tutkimusryhmä, yhteistyö, aluekehittäminen

HAASTEITA UUSIEN VERKOSTOMAISTEN TOIMINTAMALLIEN KEHITTÄMISEEN YAMKIN JA TYÖELÄMÄN YHTEISTYÖSSÄ

Ritva Mäntylä¹ ja Pirjo Valokorpi²

¹Hämeen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, ritva.mantyla@hamk.fi

²Hämeen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, pirjo.valokorpi@hamk.fi

Miksi muutos on tärkeää?

Yhteiskunnassa ja työelämässä tapahtuvat muutokset edellyttävät uutta osaamista. Jotta Suomi pärjäisi kansainvälisessä kilpailussa, on löydettävä osaamista, yhteen hiileen puhaltamista, luottamusta ja yhteistyötä. Luottamukseen perustuvassa yhteistyössä voidaan jakaa osaamista ja asiantuntemusta. Toimiminen yli ammattialojen ja organisaatioiden rajojen tuottaa parhaimmillaan tietoa, taitoa ja osaamista, jota ei voi ilman yhteistoimintaa saavuttaa.

Mitä on selvitetty?

HAMKin koordinoimassa osahankkeessa yksi kehitettävistä teemoista oli "Tunnistamattomat työelämävalmiudet ja työyhteisöjen kehittäminen". Teemassa oli mukana 31 HAMKin toiminta-alueella työskentelevää YAMK-tutkinnon opiskelijaa, jotka kuvasivat organisaatioidensa näkökulmasta tunnistamattomia (ns. piileviä) tulevaisuuden osaamistarpeita. Opiskelijat olivat eri alojen asiantuntijatehtävissä toimivia esimiehiä.

Haasteet uusien toimintamallien kehittämiseksi?

Työyhteisöt ovat ihmisten ajattelutapojen ja toiminnan tuotteita – muutukseen niiden on annettava ihmiselle mahdollisuus muuttaa myös ajattelutapojensa ja toimintatapojaan. Tätä muutosta ei voida tehdä lisääntyvällä koulutuksella ja käskemällä vaan yhdessä kokemalla ja ajattelemalla.

Tulevaisuudessa toisistaan riippuvaiset yritykset muodostavat liiketoimintaverkostoja. Luottamus nousee tärkeään rooliin verkostoitumisen yhteydessä, sillä kukaan ei pysty valvomaan limittyviä verkostosuhteita. Koska osa yhteistyökumppaneista tulee organisaation ulkopuolelta, on päätöksentekoa hajautettava ja annettava vaikutusmahdollisuuksia erityisesti sinne, missä työtä tehdään.

Mistä kehittämistyössä liikkeelle?

Ns. piilevät osaamistarpeet edellyttävät erityistä taitoa pysyä ajan tasalla. Hajautettu, verkostomainen ja usealle työnantajalle tehtävä työ pakottaa kehittämään toimintamalleja. Yhteinen toiminta ei ole kuitenkaan riittävä ehto, vaan on luotava aika ja paikka toiminnan ja kokemusten yhteiselle arvioinnille – uuden oppimiselle.

YAMK-koulutus vahvempana osana yritysten TKI-toimintaa haastaa ammattikorkeakoulun moniammatillisempaan yhteistyöhön sekä korkeakoulun sisällä että erityisesti työelämässä. Verkostomaisen yhteistyön kehittämiseen tarvitaan uudenlaisia, toiminnallisia menetelmiä. Yhteinen tekeminen edistää kokouskäytäntöjä tehokkaammin kunkin osallistujan aitoa kokemusta osallisuudesta. Tämä on yksi tärkeä tekijä sitoutumisessa yhteiseen kehittämiseen. Uudenlainen, verkostoissa ja niiden rajapinnoilla tehtävä työ edellyttää myös YAMKin opetushenkilöstön tehtävien ja roolien uudelleen määrittelemistä.

Avainsanat: työelämävalmius, ennakointi, liiketoimintaverkosto, YAMK-koulutus, TKI-toiminta

GAFE – YHTEISÖLLISEN OPPIMISEN KEHITTÄMISTÄ YHDESSÄ TYÖELÄMÄN KANSSA

Outi Törmänen¹, Veikko Kärnä², Marko Mehtälä³ ja Anu Pruikkonen⁴

¹Lapin ammattikorkeakoulu, yliopettaja, outi.tormanen@lapinamk.fi

²Lapin ammattikorkeakoulu, YAMK-päällikkö, veikko.karna@lapinamk.fi

³Lapin ammattikorkeakoulu, koordinaattori, marko.mehtala@lapinamk.fi

⁴Lapin ammattikorkeakoulu, palvelupäällikkö, anu.pruikkonen@lapinamk.fi

Lapin ammattikorkeakoulun YAMK-koulutuksessa on kehitetty oppimisympäristönä Google Apps For Education (GAFE) -pilvipalvelua yhteistyössä työelämän toimijoiden kanssa. Pilvipalveluiden käyttö on laajentunut erityisesti erilaisten älylaitteiden yleistymisen myötä ja Googlen palvelut ovat monille ihmisille arkipäivää. YAMK-koulutuksen monimuoto-opetuksessa oppiminen tapahtuu pääosin muualla kuin oppilaitoksen tiloissa. Opiskelijat ovat usein eri paikkakunnilla kaukana toisistaan ja ohjauksesta, jolloin etäisyyksien hallinnan menetelmät korostuvat.

YAMK-koulutus valmistaa vaativiin työelämän kehittämisen tehtäviin, joten koulutuksen ja työelämän välisen tiedon ja osaamisen siirron tulee olla vahvaa. Oppimisympäristöjen kehittämisessä ovat eduksi verkkoyhteyden ja -selaimen mahdollistamat joustavat ja helppokäyttöiset ratkaisut, joissa opetus ja työelämä lähenevät toisiaan. YAMK-opiskelijat, työelämän toimijat ja opettajat toimivat yhteisessä GAFE-ympäristössä, jossa eri sovellukset mahdollistavat yhteisöllisen vuorovaikutteisen ja paikasta riippumattoman oppimisen. Työelämän edustajilla oli mahdollisuus osallistua nettilinkin avulla joustavasti autenttisen tiedon tuottamiseen, jossa eri toimijoiden asiantuntijuus yhdistyy.

Verkostoituminen ja yhteisöllinen oppiminen ja osaamisen kehittäminen mahdollistavat työelämän innovaatioiden synnyn. Toteutus lisää YAMK-opiskelijoiden valmiuksia vastata työelämän edellyttämiin osaamistarpeisiin. GAFE soveltuu hyvin YAMK-koulutuksen ja työelämän yhteiseksi, kehittämistä tukevaksi ympäristöksi palautteen mukaan. Myös työelämän toimijat oppivat ja kehittyvät. GAFE on helposti käytettävissä, hyvä ja toimiva menetelmä, säästää aikaa ja on eri osapuolia aktivoiva.

Avainsanat: virtuaaliopetus, vertaisoppiminen, TKI-toiminta, YAMK-koulutus

KANSAINVÄLISYYTTÄ EDISTÄVÄT SYMPOSIUMIT OSANA FUAS GRADUATE SCHOOLIA

Helena Turunen

Hämeen ammattikorkeakoulu, vastuuyliopettaja, helena.turunen@hamk.fi

FUAS Graduate School on HAMKin, LAMKin ja Laurean ylemmien ammattikorkeakoulututkintojen verkosto, joka toteuttaa tiiviissä yhteistyössä mm. kansainvälisiä, eri aihepiireihin liittyviä symposiumeja. Näiden symposiumien tarkoituksena on lisätä YAMK-opiskelijoiden mahdollisuuksia kansainvälistymiseen ja kansainvälisten verkostojen luomiseen opintojen aikana.

Vuoden 2015 aikana järjestettiin kolme symposiumia; huhtikuussa Human Resource and Knowledge Management -symposium Lahdessa, lokakuussa Ethical Leadership and Management -symposium Tikkurilassa sekä marraskuussa Responsible Business Management -symposium Hämeenlinnassa.

Human Resource and Knowledge Management -symposiumi toteutettiin viiden päivän intensiivitoteutuksena, yhdessä työelämän kanssa. Intensiiviviikon aikana työelämän edustajat, HR-moduulien opettajat ja YAMK-opiskelijat osallistuivat luennoille ja työpajoihin pohtien tulevaisuuden haasteita ja mahdollisuuksia Human Resource Knowledge Managementin alueella. Symposiumin teemoina olivat myös mm. Managing Organizational Knowledge, Customer Centric HRM and Diversity Management. Symposium toteutettiin osana EU-rahoitteista CareMan-hanketta.

Ehtical Leadership and Management -symposiumi puolestaan toteutettiin kahden päivän kokonaisuutena. Aamupäivien luennot käsittelivät seuraavia aiheita: Information Modelling of Wellbeing Services Ecosystems, Ethics of Corporate Social Responsibility, Ethical leadership for sustainable start-ups of the future sekä Entrepreneurial attitudes and practices for sustainable start-ups and the entrepreneurial leader. Iltapäivien työpajat toteutettiin YAMK-opiskelijoiden toimesta ja niiden teemoina olivat mm. Laurea Information Modelling of Wellbeing Services Ecosystems, Laurea Ethics of Corporate Social Responsibility, Laurea Ethical leadership for sustainable start-ups of the future, Laurea Entrepreneurial attitudes and practices for sustainable start-ups and the entrepreneurial leader sekä Laurea Leadership in crises.

Responsible Business Management -symposiumi toteutettiin alateemalla “Current Challenges and Future Solutions” kahden päivän mittaisena seminaarina. Aamupäivien luennot käsittelivät yritys vastuuta, ekoyrittäjyyttä, informaatioyhteiskuntaa ja sen haasteita sekä yhteiskunnallista yritys vastuuta. Iltapäivien workshopit jatkoivat osittain näistä samoista teemoista, mutta mukana oli myös muita teemoja, kuten kierrätystalous, tuottavuus ja jatkuva parantaminen, ympäristöjohtaminen sekä digitalisaatio ja big data vastuullisessa liiketoiminnassa. Responsible Business Management -symposiumi toteutettiin osana YAMK-TKI -hanketta.

Symposiumien yhteydessä opiskelijoilla oli mahdollisuus suorittaa 5 opintopistettä. Suoritusvaatimuksena oli aktiivinen osallistuminen luennoille ja työpajoihin, teemaan liittyvä, työelämälähtöinen kehittämistehtävä, jossa laaditaan vastuullisen liiketoiminnan suunnitelma organisaatiolle. Lisäksi opiskelijat kirjoittavat oppimispäiväkirjan. Jatkossa opiskelijat voivat koota näistä symposiumeista 15 opintopisteen moduulin henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa.

Avainsanat: YAMK-koulutus, liiketoiminta, kansainvälistyminen, opinnollistaminen, symposium

TKI-ORIENTOITUNUT ALUMNI

Pirjo Vaittinen¹ ja Kirsi Viskari²

¹Saimaan ammattikorkeakoulu, yliopettaja, pirjo.vaittinen@saimia.fi

²Saimaan ammattikorkeakoulu, vararehtori, kirsi.viskari@saimia.fi

Saimaan ammattikorkeakoulun osahankkeessa oli tavoitteena kehittää toimintamalli TKI-orientoituneelle alumnitoiminnalle. Tarkoituksena oli, että YAMK-koulutuksen aikana opiskelijat integroituvat mielekkäällä tavalla ammattikorkeakoulun TKI-toimintaan, vahvistavat innovaatio- ja kehittämisosaamistaan ja siirtävät tämän kokemuksen valmistutuaan työelämään yhteistyön jatkamishalukkuutena (alumnina). Hankkeen aikana on toteutettu opiskelijoiden TKI-valmiuksien alkukartoitus, luotu TKI-valmennuspaketti (2 op) ja toteutettu moniammatillinen TKI-oppimisympäristö, pilotoitu Palvelujen kehittäminen ja sähköinen asiointi -opintokokonaisuus (15 op), toteutettu Koulutus yrittäjän kumppanina -tilaisuus, verkostoiduttu hyvinvointialan yrittäjäverkoston kanssa sekä käynnistetty YAMK alumnitoimintaa.

Osahankkeella on vaikutettu erityisesti yritysten/organisaatioiden henkilöstön digitaalisuusmuutososaamisen edistämiseen. Esimerkiksi Palvelujen kehittäminen ja sähköinen asiointi -opintokokonaisuudessa opiskelijat työstivät työelämästä, oppilaitoksen hankkeista tai omista taustaorganisaatioistaan saatuja sähköisen asioinnin kehittämiseen liittyviä toimeksiantoja moniammatillisissa innovatiivisissa tiimeissä. Työskentelyn kuussa he tutustuivat olemassa oleviin sähköisen asioinnin kanaviin, palvelupolkuihin ja asiakaskokemuksiin palvelun kriittisinä arvioijina, kehittäjinä ja uusien innovaatioiden esittäjinä. Opiskelijatiimien innovaatioista yksi on edennyt jo kaupallistamisvaiheeseen. Opiskelijat olivat oppineet käyttämään myös tiimityöskentelyn (esim. Google Docs, Lync, Skype, Cloud On) ja esitysten laatimisen (esim. Prezi) työkaluja.

Osahankkeen avulla kehitettiin Saimaan ammattikorkeakoulun TKI-toiminnan ja YAMK-koulutuksen yhteistyötä. Samalla laajennettiin myös opiskelijoiden oppimisympäristöä hankkeiden suuntaan ja vahvistettiin YAMK-opiskelijoiden tutkivan kehittäjän ja innovoijan identiteettiä ja profilia.

Avainsanat: moniammatillinen tiimi, TKI-valmennus, palvelujen kehittäminen ja sähköinen asiointi

TYÖELÄMÄÄ UUDISTAVIA JA TKI-TOIMINTAA EDISTÄVIÄ YAMK-OPPIMISYMPÄRISTÖJÄ

Katri Ojasalo

Laurea-ammattikorkeakoulu, johtaja, katri.ojasalo@laurea.fi

Laurea oli mukana ”YAMK-koulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi”-hankkeen työpaketissa 1: Työelämää uudistavat ja TKI-toimintaa edistävät oppimisympäristöt. Kehittämistyöhön osallistettiin laajasti YAMK-opiskelijoita, -opettajia ja -alunneja sekä muita työelämän ja TKI-toiminnan edustajia. Kaksivuotisen palvelumuotoiluprosessin tuloksena syntyi useita konsepteja uusiksi oppimis-, kehittämis- ja kohtaamisympäristöiksi, joista tässä kuvataan lyhyesti kolmea: TKI-hanke, Jam-tapahtuma ja Laurea Signals – työelämän tulevaisuuksien ennakkointiprosessi.

Hankkeen aikana kokeiltiin useita malleja hyödyntää erilaisia TKI-hankkeita YAMK-opiskelun oppimisympäristöinä. Yksi esimerkki on tänä vuonna käynnistynyt monivuotinen kehittämissyö erittäin ison julkisen sektorin toimijan koko toimintamallin täysuudistukseen liittyen. Toimeksiantajan vaativaa ja laajaa uudistustyötä tuetaan integroimalla erilaiset käytännön kehittämistehtävät eri alojen opintojaksoihin ja opinäytetöihin. Kaikille opiskelijoille yhteiset kehittämis- ja johtamisopinnot mahdollistavat kehittämistyössä tarvittavan monialaisen osaamisen hyödyntämisen.

Jam-tapahtumaan YAMK-opiskelijat voivat tuoda omat työyhteisönsä mukaan kehittämistyön oppimisprosessin. Hankkeen aikana järjestettiin Laureassa puolen vuoden välein kaksi Jam-tapahtumaa: Service Jam ja Game Jam. Kumpikin Jam-tapahtuma noudatti samaa rakennetta: monialaiset tiimit loivat viikonlopun aikana uuden palvelun/pelin jonkin ajankohtaisen haasteen ratkaisemiseen (esim. terveellisiin elintapoihin sitoutuminen). Muutaman inspiraatioluennon ja kevyen sparrauksen avulla monialaiset tiimit menivät 48 tunnin aikana läpi koko kehitysprosessin käyttäjäymmärryksestä ja ideoinnista valmiiseen palvelukonsepttiin/peliin asti.

Laurea Signals on eri alojen tulevaisuuden trendejä identifioiva ennakkointiprosessi. Monialaisen tulevaisuuksien ennakkoinnin opintojakson aikana opiskelijat keräävät hiljaisia signaaleja ja tulevaisuuden trendejä omalta alaltaan. Yhdessä ne työstetään monivaiheisen prosessin kautta trendikorteiksi, julkaisuksi ja esitykseksi, joiden avulla käytännönläheistä ennakkointitietoa voidaan helposti jakaa työelämälle ja myös TKI-hanketoimijoiden ja koulutusten suunnittelijoiden käyttöön.

Kaikki nämä oppimisympäristöt auttavat työelämää uudistumaan ja luovat uudenlaista, monialaista TKI-osaamista kaikille osapuolille.

Avainsanat: YAMK-koulutus, oppimisympäristö, TKI-hanke, Jam, ennakkointi

Lue koko artikkeli: <http://tinyurl.com/yamkoppimisymparisto>

ERILAISET KOHTAMISET JA OPPIMISYMPÄRISTÖT INNOVAATIOTOIMINTAA EDISTÄMÄSSÄ

Merja Sinkkonen¹, Annukka Tapani², Markus Aho³, Varpu Lipponen⁴, Outi Wallin⁵, Lea Saarni⁶
ja Anne Cumini⁷

¹Tampereen ammattikorkeakoulu, YAMK-koulutuspäällikkö, merja.sinkkonen@tamk.fi

²Tampereen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, annukka.tapani@tamk.fi

³Tampereen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, markus.aho@tamk.fi

⁴Tampereen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, varpu.lipponen@tamk.fi

⁵Tampereen ammattikorkeakoulu, koulutuspäällikkö, outi.wallin@tamk.fi

⁶Tampereen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, lea.saarni@tamk.fi

⁷Tampereen ammattikorkeakoulu, lehtori, anne.cumini@tamk.fi

TAMKissa tarkasteltiin oppimisympäristöjä ylempien ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijoiden, työpaikkojen ja korkeakoulun kohtaamispaikkoina seitsemän tutkimuksen ja kokeilun avulla. Ensimmäisessä oppimisen autenttisuutta korostavassa kokeilussa sosionomi (ylempi AMK) ja terveyden edistämisen koulutusohjelman YAMK-opiskelijat olivat hanketoimijoina monimoniammatillisen hoitohenkilöstön osaamiskartoituksessa.

Toisessa hyvinvointiteknologian ja automaatioteknologian YAMK-koulutukset järjestivät seminaarin hyvinvointiteknologioiden ja apuvälineiden käytöstä ja niihin liittyvistä palveluista. Tässä korostui tekemällä oppiminen. Kolmannessa, neljännessä ja viidennessä kohtaamisissa ja niiden esteitä tehtiin näkyväksi opettajilta, yritysten edustajilta ja YAMK-opiskelijoilta kerätyistä aineistoista. Kuudentena kokeiluna järjestettiin ”walking interview”, jossa kerättiin palvelutalojen asukkailta, työntekijöiltä ja johdolta tietoa apuvälineiden käytöstä ja kehittämiskohteista. Mukana olivat automaatioteknologian, hyvinvointiteknologian ja terveyden edistämisen YAMK-opiskelijat. Seitsemänneksi tarkasteltiin ammatillista artikkelia oppimisympäristönä sosionomi (ylempi AMK) -koulutuksessa. Siinä teoreettinen ja käytännöllinen tieto yhdistyvät tekemisen kautta.

Kokeilujen ja tutkimusten perusteella on ehdotettu uutta toimintamallia YAMK-koulutuksen ja TKI-toiminnan yhteistyön lisäämiseksi TAMKissa. Uusi toimintamalli tuo strukturoidusti yhteen YAMK-opiskelijat, yritykset/organisaatiot ja koulutuksen heti opintojen alussa. Uusi toimintamalli edellyttää ammattikorkeakoululta rohkeutta profiloitua verkostojen rakentajana oppilaitosten ja yritysten/organisaatioiden välillä, osaamisen uudistajana, tutkimuksellisen tiedon tuottajana ja tutkimustulosten käytäntöön soveltajana. Yhteistyö on parhaimmillaan aidosti kaikkia osapuolia hyödyntävää sekä oppilaitosten että työ- ja elinkeinoelämän kehittämishankkeita palvelevaa.

Tutustu **Ylempi AMK-koulutus työelämän kumppanina – moniammatillinen asiantuntijuus hyötykäyttöön** -julkaisuun osoitteessa: <http://www.tamk.fi/web/tamk/-/ylempi-amk-koulutus-tyoelaman-kumppanina>.

Avainsanat: oppimisympäristöt, innovaatiot, kehittäminen, yhteistyö

VASTUULLISEN KULUTTAMISEN LAHTI

Tiina Seikkula

Lahden ammattikorkeakoulu, yliopettaja, tiina.seikkula@lamk.fi

Lahden kaupungin strategian tavoitteena on houkutteleva ja elinvoimainen ympäristö-kaupunki. Ympäristökaupunki Lahti etsii uutta kilpailukykyä ja uusia yritystoiminnan edellytyksiä sekä kehittää houkuttelevaa elinympäristöä asukkaille. Lahden seutu on edelläkävijä resurssiviisaiden ratkaisujen käytännön toteuttajana, jätehuollon kehittämisen ratkaisuisa, ympäristöteknologian tutkimus- ja opetustoiminnassa. Alueella toimii laaja joukko cleantech -osaamista hyödyntäviä yrityksiä.

Lahden ammattikorkeakoulun strategian mukaan ympäristöosaamisella tuotetaan uusia tuotteita, palveluita ja toimintamalleja, joissa teknologiaan yhdistyvät muotoilu-, liiketoiminta- ja hyvinvointiosaaminen. Kehittämisen kärkinä ovat materiaalitehokkuus sekä kestävä kaupunkiympäristö.

LAMKn YAMK-tutkintojen ympäristökehityksen ja vastuullisuuden teema on OKMn hankkeen myötä liitetty kaupungin ja Lappeenrannan teknisen yliopiston edustajien kanssa toimimaan kohti elinvoimaista, vastuullista ja kestävää Lahtea. Uuden profiloinnin ja verkostoitumisen myötä LAMKn YAMK-opiskelijat eri aloilla pystyvät vahvistamaan ja kehittämään tietoaan ja osaamistaan vastuullisempien työyhteisöjen tulevaisuuden kehittäjinä. Kestävän kuluttamisen ja tuottamisen -kehittämisympäristö lanseerataan Lahden tiedepäivässä kampanjalla Pudota tonni! Marraskuussa käynnistyvän kampanjan tavoitteena on, että jokainen pudottaa hiilijalanjäljestään 1000 kg vuoden aikana.

Avainsanat: LAMK, vastuullinen kuluttaminen, kehittämisympäristö

OPETUKSESTA OSAAMISEN YHTEISÖLLISEEN KEHITTÄMISEEN

Katri Ojasalo¹, Johanna Hautamäki² ja Outi Törmänen³

¹Laurea-ammattikorkeakoulu, johtaja, katri.ojasalo@laurea.fi

²Centria-ammattikorkeakoulu, projektipäällikkö, johanna.hautamaki@centria.fi

³Lapin ammattikorkeakoulu, yliopettaja, outi.tormanen@lapinamk.fi

Centria, Lapin AMK ja Laurea toteuttivat yhteistyönä tulevaisuustyöskentelyn, jossa tarkasteltiin YAMK-koulutuksen, TKI-toiminnan ja työelämän kolmikantayhteistyötä vuonna 2025. Työskentelyssä järjestettiin kolmen työpajan sarja, hyödyntäen tulevaisuuden tutkimuksen lähestymistapaa ja menetelmiä: megatrendianalyysejä, tulevaisuuspyörää ja backcasting. Tarkoituksena oli tuottaa ideoita siihen, mitkä asiat korostuvat YAMK-koulutuksen, työelämän ja TKI-toiminnan yhteistyössä tulevaisuudessa. Työpajat muodostivat jatkumon niin, että edellisen työpajan tuloksia työstettiin eteenpäin uudella menetelmällä uusien toimijoiden kanssa seuraavassa työpajassa. Työpajat järjestettiin eri puolilla Suomea ja osallistujat olivat paikallisia toimijoita: ensimmäinen työpaja pidettiin Centriassa Kokkolassa, toinen Lapin AMK:ssa Rovaniemellä ja kolmas Laureassa Espoossa. Kuhunkin työpajaan kutsuttiin 15 henkilöä kunkin alueen toimijaryhmistä: osallistujien joukossa oli eri alojen YAMK-opiskelijoita ja -opettajia, ammattikorkeakoulun TKI-toimijoita ja työelämäkumppaneita sekä muita eri toimialojen organisaatioiden edustajia. Tulkintavaiheessa ensimmäisen työpajan tulokset tiivistettiin kolmeen yhteistyömalleihin liittyvään tulevaisuuden ilmiöön ja toisen työpajan tulokset kolmeen tulevaisuuskuvaan. Viimeisessä työpajassa tuotettu tieto täsmentyi kolmeksi skenaarioksi kuvaamaan yhteistyömalleja vuonna 2025.

Työskentelyssä tulevaisuuden kolmikantayhteistyön tapojen visioinnin ohella tuotettiin uutta tietoa siitä, miten osallistavia tulevaisuudentutkimuksen menetelmiä voidaan soveltaa nopeasti eri toimijaryhmien yhteistyön ja uuden osaamisen rakentamiseen. Tuloksina havaittiin tulevaisuuden kolmikantayhteistyöhön liittyen kolme toisiaan vahvasti leikkaavaa ilmiötä: 1) Yhteisölliset, virtuaaliset oppimisympäristöt, 2) Dynaamiset, verkostomaiset mentorointimallit sekä 3) Monialaiset kompetenssit alojen rajapinnoilla. Kuvatuissa yhteistyömalleissa korostuvat mentoroinnin muuttuminen dynaamisemmaksi, monensuuntaiseksi osaamisen jakamiseksi ja verkko-oppimisen kehittyminen kaikkia luonnollisesti hyödyttäväksi virtuaaliseksi yhteisöllisyydeksi. Lisäksi tutkintolähtöisyyden muuttuminen monialaisten kompetenssien korostumiseksi ja koko elämän opinnollistamiseksi.

Avainsanat: ennakointi, kolmikantayhteistyö, TKI-toiminta, YAMK-koulutus

Lue koko artikkeli: <http://tinyurl.com/yhteisollinenkehittaminen>

YHTEISKEHITTÄMISTÄ JA NOPEAA KOKEILUA PALVELUSIMULOINNILLA

Johanna Hautamäki

Centria-ammattikorkeakoulu, projektipäällikkö, johanna.hautamaki@centria.fi

Centria-ammattikorkeakoulun osahankkeessa on kokeilemisen kautta kehitetty kohtaamispaikkaa ja oppimisympäristöä SILMU-labraa (Service Innovation Lab for Multidisciplinary Co-creation) sekä pilotoitu sen ympärille verkostoitumista edistäviä kolmikantayhteistyön toimintamalleja. SILMU-labra toimii palvelusimulointiympäristönä ja yhteiskehittelytilana, mahdollistaen palveluiden esittämisen visuaalisena aineistona nopeaa kehittämistä ja kokeilemistä varten erilaisia digitaalisia välineitä hyödyntäen. Keskeistä työskentelyssä on ollut kolmikantayhteistyön vahvistaminen ja eri alojen osaajien yhteen tuominen rajapintainnovaatioiden ja osaamisen soveltamisen edistämiseksi.

Työelämäyhteistyöhön kehitettiin piloteissa kokeilemisen kautta kolmen workshopin sarja, malli yhteiskehittämisestä ja nopeasta kokeilusta palvelusimuloinnin ja palvelumuotoilun avulla. Mallissa työelämän edustajat, YAMK-opiskelijat ja AMK-henkilöstö työskentelevät työpajoissa SILMU-labranssa digitaalisia välineitä hyödyntäen palveluiden kehittämisen parissa oikeita työelämän toimeksiantoja työstäen. Palvelusimuloinnin piloteissa on kehitetty uusia pedagogisia sovelluksia SILMU-labralle ja simulaatiopedagogiikalle. Soveltamisen tapoja on haettu kokeilemalla tarvelähtöisesti, tavoitteena saada oikeita työelämän kehittämiskohteita joustavasti mukaan opetukseen.

Hankkeessa toteutettujen pilottien ja workshoppien avulla on nostettu mukana olleiden työelämäkumppanien henkilöstön kehittämisosaamista ja rakennettu verkostoja TKI-toiminnan, YAMK-koulutuksen ja työelämän välillä. Pilottien ja workshoppien avulla on jaettu osaamista ja kokemuksia uusista yhteistyömuodoista. Kokeilu hankkeen aikana vahvasti Centrialla näkemystä jatkaa kehitystä tältä pohjalta laajemmin tulevaisuudessa.

Avainsanat: YAMK-koulutus, TKI-toiminta, kolmikantayhteistyö, palvelusimulointi, yhteiskehittäminen

Katso esitys:

<https://prezi.com/ii3bxm3uccad/yhteiskehittamista-ja-nopeaa-kokeilua-palvelusimuloinnilla/>

TYÖPAKETTI 2.

TYÖELÄMÄN MONIALAINEN UUDISTAMINEN

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kymenlaakson ammattikorkeakoulu

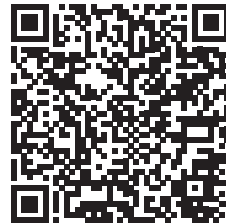
Lapin ammattikorkeakoulu

Mikkelin ammattikorkeakoulu

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Yrkeshögskolan Novia

Lue lisää työpaketin toiminnasta hankkeen nettisivuilta!

TYÖPAKETTI 2. TYÖELÄMÄN MONIALAINEN UUDISTAMINEN

Tuija Toivola

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, TKI-päällikkö, tuija.toivola@haaga-helia.fi

Työpaketti 2. tavoitteena oli kehittää uusia toimintamalleja, jotka lisäävät työelämän ja ylempien tutkintojen monialaista TKI-toimintaa sekä uudistavat työelämää. Työpakettiin osallistui yhdeksän ammattikorkeakoulu. Eri ammattikorkeakoulut panostivat vähän eri näkökulmista kehittämiseen, riippuen ammattikorkeakoulun koulutusohjelmista ja alueen erityispiirteistä.

Monialaisuus nousi keskeiseksi teemaksi. Sen lisäämiseksi syntyi uusia rakenteita ja koulutusta organisoitiin uudella tavalla. Lisäksi syntyi yhteisiä opintojaksoja ja kaikille yhteistä tarjontaa. Kehittämistyö johti myös YAMK-pedagogiikan uudistumiseen, joka tarkoittaa uusia menetelmiä, vuorovaikutusta, jaettua asiantuntijuutta sekä työelämälähtöisiä oppimismenetelmiä.

Tuloksena syntyi iso joukko uusia TKI-toimintamalleja, joita kahden vuoden aikana kokeiltiin ja jotka nyt ovat osa vakiintunutta toimintaa. TKI-toiminnan ottaminen laajemmin osaksi YAMK-opintoja on vaatinut uudenlaista ajattelua. Innovointia, digitaalisuutta, yrittäjäjyötä ja kansainvälisyyttä on tuotu aitojen yritysten kehittämishankkeiden kautta osaksi YAMK-opiskelijoiden oppimisprosessia.

Kansainvälisyyteen on panostettu vertailemalla suomalaista YAMK-tutkintoa ja TKI-toimintaa kansainvälisiin ratkaisuihin. Työpaketin puitteissa on verkostoiduttu kansainvälisesti ja rakennettu edellytyksiä kansainvälisen yhteistyön lisäämiseksi myös ylempien TKI-toiminnassa.

Monialaista kehittämisosaamista on määritelty ja se on tarkoitus tuoda laajemmin osaksi ylempien opintoja valtakunnallisestikin. YAMK-opinnot profiloituvat käytännönläheisenä, vuorovaikutteisena kokonaisuutena, joka perustuu työelämäläheisyyteen ja osallistaviin kehittämismenetelmiin.

Avainsanat: työelämän uudistaminen, kokeilut, monialaisuus, kehittämisosaaminen

IE-ID-KONFERENSSI KANSAINVÄLISENÄ YAMK TUNNETTUUDEN JA TYÖELÄMÄYHTEISTYÖN LISÄJÄNÄ

Liisa Martikainen

Humanistinen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, liisa.martikainen@humak.fi

”From Intercultural Encounters to Interprofessional Development” – oli Humakin ja Kyamkin yhteistyössä järjestämä kansainvälinen konferenssi, jonka yhtenä tarkoituksena oli tuoda esiin, mikä on ylempien korkeakoulututkintojen erityinen merkitys työelämän kehittämiseen liittyvän monialaisen kehittämisosaamisen osalta. Konferenssin tavoitteena oli luoda työelämän ja koulutuksen monialaisuusosaamiseen liittyvän tiedon ja osaamisen siirtoa kehittävä innovatiivinen toimintatapa. Innovatiiviseksi konferenssin toteuttamisen teki sen monikanavainen luonne. Tietyissä ajassa ja paikassa toteutetut esitykset ja keskustelut olivat livenä seurattavissa mistä päin maailmaa tahansa ja esityksiä tallennettiin sähköisesti myöhemmin seurattavaksi. Esitykset olivat usealla eri menetelmällä ja kielillä tulkattuja. Konferenssin tavoitteena oli myös ylempien ammattikorkeakoulututkintojen ja tutkinnon sisältävän TKI-toiminnan tunnettuuden lisääminen. Konferenssin esiintyjinä oli useita ylemmän ammattikorkeakoulututkinnosta joko jo valmistuneita tai tällä hetkellä tutkintoa suorittavia opiskelijoita. Opiskelijat pääsivät esittelemään opinnäytteidensä puitteissa toteuttamaansa tutkimus- ja kehittämistoimintaa suoraan työelämän edustajille. Esittäjissä oli mukana myös kansainvälisen ylemmän AMK-tutkinnon suorittajia, joten tutkimus- ja kehittämistöiden temattisia haasteita oli mahdollista tarkistella kansainvälisestä näkökulmasta. Konferenssi mahdollisti TKI-toiminnan tulosten, tiedon ja osaamisen levittämisen laajemman ammatillisen yhteisön käyttöön. Konferenssista kerätystä palautteesta kävi lisäksi ilmi, että konferenssin kuluessa syntyi useita uusia yhteistyöideoita sekä ammattikorkeakoulujen että YAMK-tutkintojen ja työelämän välillä. Konferenssissa esiintyneet saivat myös hyviä jatkoideoita omalle työlleen sekä solmivat uusia kontakteja. Aikaan ja paikkaan sitomaton toteutumistapa toi kuitenkin toteutukseen omat haasteensa ja käytännössä tällainen monikanavainen toteuttaminen olisi tarvinnut enemmän teknisiä tukiresursseja.

Kaiken kaikkiaan järjestäjien kokemukset ja konferenssista saadut palautteet tukivat käsitystä siitä, että tällaisella monialaiseen kehittämisosaamiseen liittyvällä innovatiivisella tiedon ja osaamisen jakamisen foorumilla olisi jatkossakin tarvetta. Kyseinen toimintamalli olisi siirrettävissä minkä tahansa ylempiä korkeakoulututkintoja sisältävän ammattikorkeakoulun järjestettäväksi. Jatkossa konferenssin käytännön organisointi, suunnittelu ja markkinointi voisi kuitenkin olla vielä enemmän eri alojen YAMK-tutkinto-opiskelijoiden vastuulla ammattikorkeakoulun opetus- ja tutkimushenkilöstön sijaan.

Avainsanat: monialaisuusosaaminen, kansainvälisyys, verkottuminen, tiedon- ja osaamisen jakaminen

MONIALAISUUS AMMATTIKORKEAKOULUJEN KANSAINVÄLISISSÄ TKI-HANKKEISSA

Ari Lindeman¹, Minna Veistilä² ja Tarmo Ahvenainen³

¹Kymlaakson ammattikorkeakoulu, tiimivastaava, ari.lindeman@kyamk.fi

²Kymlaakson ammattikorkeakoulu, yliopettaja, minna.veistila@kyamk.fi

³Kymlaakson ammattikorkeakoulu, yliopettaja, tarmo.ahvenainen@kyamk.fi

Taustaa

Kyamkin osahanke on tutkimushanke, jonka taustalla on ihmetys siitä, että monialaisuutta ammatti- ja/tai tieteenalojen moninaisuutena ei ole juurikaan problematisoitu eikä kehitetty ammattikorkeakoulujen parikymmenvuotisen historian aikana eikä se ole ollut näkyvästi esillä ylempi AMK -tutkinon kehittämistä käsittelevässä kirjallisuudessa. Yliopistoissa on tehty joitakin kokeiluja ja pohdittu asiaa mutta asian systemaattinen tarkastelu ja kehittäminen ovat vasta aluillaan.

Monialaisuus, tieteidenvälisyys ja poikkitieteisyys ovat olleet jo 1970-luvulta lähtien kasvava teema kansainvälisessä, erityisesti amerikkalaisessa ja ajan myötä myös eurooppalaisessa ja australialaisessa opetuksen, koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisen kirjallisuudessa vastauksena tiedon fragmentoitumiseen, kompleksisten ongelmien ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen sekä innovaatioiden tuottamiseen. 1990-luvulta lähtien ja enenevästi 2000-luvun alussa, monialaisuus löi läpi myös TKI-rahoituksen kriteerinä.

Tutkimusasetelma

Osahankkeen tutkimustehtävänä oli pureutua ammattikorkeakoulujen monialaisuuteen ja tarkastella saatuja tuloksia master-tason koulutuksen ja TKI-toiminnan monialaisuuden kehittämisen osalta myös kansainvälisen keskustelun ja esimerkkien näkökulmasta. Tutkimuskysymyksiksi muotoutuivat seuraavat:

TK1. Miten monialaisuus näyttäytyy ammattikorkeakoulujen kansainvälisissä monialaisissa TKI-hankkeissa?

TK2. Miten monialaiset TKI-hankkeet uudistavat työelämää?

TK3. Mitä ylempi AMK -koulutus voi oppia monialaisista TKI-hankkeista?

Alustavan kirjallisuuskatsauksen jälkeen toteutettiin eksploratiivinen kyselytutkimus TKI-hankkeista ja fokusryhmähaastatteluja. Tutkimukseen osallistui kahdeksan monialaista ja kansainvälisen ulottuvuuden omaavaa TKI-hanketta neljästä suomalaisesta ammattikorkeakoulusta.

Tulokset

Tarkasteltujen kehittämishankkeiden lähtökohdat olivat monialaisia, toisin sanoen eri alat olivat rinnakkain mukana tutkimassa ja kehittämässä kohdetta omasta näkökulmastaan. Monialaisuus ei ollut lähtökohtaisesti alojenvälisyyttä, vaikka toimijoilla oli tämän suuntaisia aikomuksia. Alojenvälisyyttä korostavia tavoitteita oli satunnaisesti tai niitä ei tiedostettu.

Asiantuntijat ja rahoittajat määrittivät hankkeiden tavoitteet. Hankkeen oletetut edunsaajat eivät tyypillisesti olleet mukana määrittelemässä hankkeiden tavoitteita, mitä etenkin kriittinen (yhteiskunnallista) muutosta tavoitteleva monialainen tutkimus- ja kehittämistyö edellyttäisi.

Monialaisuus hyödytti projektin eri vaiheissa. Monialaisuus paransi erityisesti hankkeen tulosten laatua. Hankkeen monialaisuus vaikutti käytettyihin kehittämismenetelmiin, mutta eri alojen toimijoiden itseymmärrys tai oma näkökulma ei näyttänyt muuttuneen monialaisuuden seurauksena. Kaiken kaikkiaan käsitys monialaisuudesta TKI-hankkeissa oli positiivinen mutta epäreflektiivinen.

Tutkitut monialaiset TKI-hankkeet eivät vastaajien mielestä olleet juurikaan uudistaneet työelämää. Ne olivat keskittyneet informaation tuottamiseen ja tietoisuuden lisäämiseen kehitettävästä kohteesta tai asiasta. Uuden tiedon ajateltiin välittyvän välikäsiä kautta ja välikäsiä nähtiin myös olevan vastuussa uudistamisesta ja vaikutusten aikaansaamisesta. Monialaisuudesta kumpuavien tulosten kommunikointi oli vaikeaa, koska monialaiselle tai alojen väliselle uudelle tiedolle ja näkökulmille ei löytynyt relevantteja julkaisukanavia. Vaikutusten vähyydestä huolimatta vastaajat kokivat, että monialaisuus vahvistaa, monipuolistaa ja uudistaa merkittävästi korkeakoulun ja työelämän vuorovaikutussuhteita.

Vuorovaikutus TKI-hankkeiden ja ylempi AMK -tutkintojen välillä oli hyvin harvinaista ja vähäistä. Todennäköisesti tästä syystä vastaajien oli vaikea nähdä, mitä ylempi AMK -koulutus olisi oppinut tutkituista TKI-hankkeista. Vastaajat toivat kuitenkin esille monia mielenkiintoisia ajatuksia läheisemmän ja laajemman vuorovaikutuksen hyödyistä ylempään AMK-tutkintoon opiskelijoille ja opettajille.

Fokusryhmissä tutkittiin monialaisuutta kulttuurisena ilmiönä, monialaisen TKI-toiminnan tarjoamia mahdollisuuksia ylempien AMK-tutkintojen opiskelijoille ja ylempi AMK-tutkintojen kehittämiseksi sekä ammatti- ja tieteenalojen suhteita erityisesti vallan dispositiivien eli tieto-valtasuhteiden yleisen verkoston näkökulmasta. Lisäksi kansainvälisessä fokusryhmässä tarkasteltiin edellä kuvattujen tutkimusten pohjalta monialaisen korkeakoulutuksen nykykäytäntöjä, kehittämissuuntia ja kansainvälisiä yhteistyömahdollisuuksia.

Monialainen kehittäminen ja TKI-vetoinen ylempi AMK -koulutus kansainvälisessä kontekstissa

Hankkeen kirjallisuuskatsaus, kansainvälisen fokusryhmän aineisto ja vierailut kansainvälisissä konferensseissa osoittivat että monialaisuuden

hyödyntäminen ja kehittäminen ammattikorkeakouluissamme näyttää puutteelliselta myös kansainvälisessä valossa.

TKI-hankkeiden valmistelu- ja sopimusvaiheisiin tulisi lisätä aikaa, jotta monitieteisiä, useita toimijoita ja verkostoja yhteen kokoavia hankkeita voitaisiin suunnitella huolellisesti ja näin ennakoida toteutuksen kriittisiä kohtia, kuten projektikulttuurin muodostumisen haasteita. Koulutuksessa tulisi yhä enemmän huomioida kaikki ratkaistavaan ongelmaan liittyvät eri alat ja toimijat sekä pyrkiä heidän kanssaan reflektiivisiin käytäntöihin. Monitieteisten kansainvälisten koulutusalojen tai tutkintojen organisoiminen voisi hyvin profiloituna tuottaa kansainvälistä näkyvyyttä ja houkuttaa opiskelijoita. Eurooppalaiseen TKI-yhteistyöhön on tarvetta ja mahdollisuuksia monitieteisten tutkimusmenetelmien ja kehittämisosaamisen kehittämisessä ja kouluttamisessa nuorille tutkijoille ja työelämän kehittäjille.

Kaikkialla haasteena on monialaisen tutkija- ja kehittäjäkoulutuksen (master- ja tohtoritason) toteuttaminen valitsevien ja hallitsevien tieteenalaperustaisten ohjauksjärjestelmien paineessa. Paradoksaalista tässä on se, että sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa työelämä ja ammattialayhteisöt toivovat valmistuneilta parempia yleisiä työelämätaitoja ja kykyä ratkoa vaikeita ja kompleksisiakin ongelmia ammatti- ja tieteenalojen välisessä yhteistyössä.

Kohti monialaista kehittämisosaamista

Tutkimuksellisesta kehittämis toiminnasta, jossa hyödynnetään tutkimusta, mutta jonka lähtökohtana on kehittämis toiminta, on tullut yleisesti omaksuttu tapa hahmottaa T&K-työtä ylempi AMK -kontekstissa. Tutkimuksellinen kehittämis toiminta sekä tiimi-, verkosto- ja projektityötaidot ovat yleensä välttämättömiä monialaiselle kehittämiselle. Osahankkeen tuloksena monialainen kehittämisosaamisen määriteltiin kuitenkin seuraavasti: Monialainen kehittäminen on yhteiskunnalliseen muutokseen liittyvää kehittämis toimintaa, joka reflektiivisten yhteistoiminnallisten prosessien kautta yhdistää tieteidenvälisen yhteistyön arvoihin, taitoihin ja ei-tieteelliseen tietoon ja pyrkii työelämää uudistaviin sekä kestävää kehitystä palveleviin ratkaisuihin ja innovaatioihin.

Kehittämisen tarvetta ja potentiaalia näyttää vielä olevan ammattikorkeakouluille luontaisessa kontekstissa – alueellisten ongelmien ratkaisemisessa monialaisuutta tehokkaasti ja reflektiivisesti hyödyntäen. Tällä keski suurten ongelmien ja käytännöllisen muutosten toimeenpanon alueella riittää työ sarkaa. Ammattikorkeakouluilla ja ylempi AMK -tutkinnoilla on luontaisia koulutusjärjestelmäsido n n a i s i a v a h v u u k s i a , j o i d e n v a r a a n k a n s a i n v ä l i s t ä k i n k e h i t t ä m i s y h t e i s t y ö t ä v o i r a k e n t a a . M o n i a l a i n e n T K I - t y ö t a r j o a a h e d e l m ä l l i s e n t o i m i n t a k e n t ä n m y ö s a m m a t t i k o r k e a k o u l u j e n j a y l i p i s t o j e n y h t e i s t y ö l l e . T y ö e l ä m ä n u u d i s t a m i n e n j ä ä h a a v e e k s i i l m a n s y v e n e v ä ä , t i e t o i s e m p a a j a k r i i t t i s e m p ä ä , m o n i a l a i s t a T K I - t o i m i n t a a .

Avainsanat: monialaisuus, tieteidenvälisyys, TKI-hanke, monialainen kehittäminen

ASIAANTUNTIJUUS HOITOTYÖSSÄ

Ann-Louise Glasberg

Yrkeshögskolan Novia, yliopettaja, ann-louise.glasberg@novia.fi

Recommendations from national Finnish projects indicate the need for reorganization of future healthcare, among other due to economical restraints, raising the question of an advanced role for nurses. Nurses are the largest group of healthcare providers. If we can expand nurses' roles and scope of practice, the quality and cost-effectiveness of health care can be improved. Advanced Practice Nurses (APN's) has been educated in Finland since 2006. Previous evaluation of the APN role indicate that APNs is not given the opportunity to fully use their competence. Twenty-four APNs participated in focus group interviews. Interviews were also conducted with five executive officials in the region of Ostrobothnia. The aim was to describe the content of the APNs nursing role and what factors promote or inhibit an independent nursing role on an advanced level.

The APN role can be described in terms of professionalism, nursing identity, and a high level of responsibility and independence. Factors promoting the development of the APN role and practice were an identity as a nurse with advanced competency, feedback from satisfied patients and fruitful teamwork. Whereas inhibitive factors were lack of organizational understanding for advanced nursing practice, poor planning leading to unsatisfactory APN models and APNs lack of courage in adopting their new advanced role. The APNs expressed a clear vision to managers and decision makers regarding how the APN role could be developed, in order to improve the efficiency of the role. The interviews with the executive official groups indicate a narrow view of the APN role. As they see APNs scope of practice focusing foremost on follow-up visits for patient with chronic illnesses for example heart diseases and diabetes. Everyone support further education for nurses, however some question the necessity of a master level education. One big challenge to the development of the APN role in Finnish healthcare is the issue of collaboration and teamwork. Hierarchical structures must be loosened if the APN role is to become truly viable. The results of this study have shown the importance of clearly defining the APN role, including expectations of the role: for the APNs themselves and their nursing colleagues, physicians, politicians, decision makers and patients.

Keywords: advanced nursing practice, focus groups, competence, role transition, responsibility

YLEMMÄN AMK-KOULUTUKSEN VAIKUTUSARVIOINTI

Stefan Granqvist¹ ja Martina Englund²

¹Yrkeshögskolan Novia, yliopettaja, stefan.granqvist@novia.fi

²Yrkeshögskolan Novia, opintosihtööri, KTM, martina.englund@novia.fi

Yrkeshögskolan Novian YAMK-koulutuksen sisältö keskittyy elinkeinoelämän johtamiseen. Kursseja ovat itsetuntemus ja henkilökohtainen kehitys, organisaation kehitys, liiketoiminnan kehitys, henkilöstön- ja prosessinjohtaminen, tiedemetodiikka, muutosten johtaminen ja konfliktinkäsittely ja uuden teknologian soveltaminen.

Tämä vaikutusarviointi liittyy kansalliseen YAMK-hankkeeseen ”YAMK-koulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi”, joka on meneillään vuosina 2013–2015, sekä koulutuksen tavoitteisiin. Tämä tutkimus on laajempi verrattuna ensimmäiseen vaikutusarviointiin, joka tehtiin vuosina 2009–2011. Laajennettu vaikutusarviointi haluaa myös kartoittaa missä määrin aikuisopiskelija, joka useimmiten on työsuhteessa johonkin yritykseen, voi osallistua ammattikorkeakoulun TKI-toimintaan ja myös edistää sitä aktiivisella osallistumisellaan, erilaisissa projektiopinnoissa ja tekemällä opinnäytetyön läheisessä yhteistyössä ammattikorkeakoulun TKI-osaston kanssa. Tutkimuksessa tehtiin myös syvähaastatteluja elinkeinoelämän edustajien kanssa.

Tulosselvityksestä selviää, että nykyisissä tehtävissä yrittäjinä ja/tai työntekijöinä opiskelijat käyttävät sitä, mitä he ovat opiskeluaikanaan oppineet. Vaikuttaa myös siltä, että YAMK-koulutus edistää uraa.

Tutkimus osoittaa, että tätä tutkintomuotoa vie eteenpäin tarve, tarve kehittää sekä itseään että yritystä/organisaatiota. Voidaan puhua win-win-tilanteesta. Haastattelut yritysjohtajien/yrittäjien kanssa vahvistavat tätä, koska viesti on seuraava: ”Tämä on koulutus, jota tarvitsemme kehityksemme”. Tutkimus ehdottaa koulutuksen sisällön jatkuvaa kehitystä ja, että tämä tehdään yhteistyössä sekä tiedeyhteisön että elinkeinoelämän kanssa. Tulosselvitys osoittaa myös selkeästi, että on tarvetta kehittää YAMK-koulutuksen ja korkeakoulun TKI:n vuorovaikutusta. Elinkeinoelämän ja korkeakoulun täytyy uskaltaa ja tehdä yhteistyötä molemminpuolista kehitystä varten.

Avainsanat: vaikutusarviointi, ROEE, johtaminen, elinkeinoelämä, yritys

HEDELMÄLLINEN YHTEISTYÖ – YAMK-KOULUTUS JA TYÖELÄMÄ –TULEVAISUUDEN HAASTE

Tua Weckström-Lundell¹ ja Pia Liljeroth²

¹Yrkeshögskolan Novia, ohjelmavastaava, tua.weckstrom-lundell@novia.fi

²Yrkeshögskolan Novia, yliopettaja, pia.liljeroth@novia

Tämän kehitystyön YAMK-TKI vaikuttajaksi, TP 2, tarkoitus oli lisätä työelämän ja sosiaali- ja terveysalan YAMK-koulutuksen moniammatillista yhteistyötä ja yhteistoimintaa. Hankkeen puitteissa kehitettiin rakenteita ja menetelmiä edistääksemme Yrkeshögskolan Novian ja Turunmaan ja Raaseporin sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden yhteistyötä.

Kehittämistyössä käytettiin seuraavia menetelmiä. Kartoituskeskusteluita viidessä yksikössä, monialainen konferenssi ”Tulevaisuuden areenat sosiaali- ja terveydenhuollossa”, dialogikahvila x 2, dialogi-työpaja x 2, opinnäytetöiden seminaareja, johon työelämänedustajat osallistuivat. Yhteensä 90 työelämänedustajaa ja 12 – 18 YAMK-opiskelijaa osallistuivat hankkeeseen.

Opinnäytetyöseminaareihin osallistuneet työelämän edustajat kokivat, että opiskelijoiden teemat ja tulokset olivat ajankohtaisia ja tärkeitä. Opintosuunnitelmaan sisältäviä kursseja on sisällöllisesti kiinnostavia työelämälle ja voitaisiin toteuttaa jatkossa suuremmassa määrin yhteistyössä työelämän kanssa. Työelämä toivoi että YAMK-opiskelijat olisi opiskelun yhteydessä enemmän työelämän kanssa tekemisissä.

Haasteellista oli aikataulujen yhteensovittaminen. Työelämälle oli haasteellista sitoutua ja osallistua seminaareihin lähinnä työvoimapulan ja pitkien matkojen vuoksi. Työelämän kiireet, jatkuvat muutosprosessit ja muut haasteet tekevät YAMK-opiskelijoiden osallistumisen työelämän kehitysprosesseihin hyvin vaativaksi. Organisaatiokulttuurien sekä johtamisrakenteiden ja YAMK-opetussuunnitelman sisällön erityispiirteet vaativat paljon syvällisempää ja pitkäjänteisempää yhteistyötä ja suunnittelua ja yhteistyörakenteiden luomista kuin saimme aikaiseksi tässä kehittämistyössä.

Novian sosiaali- ja terveysalan YAMK-koulutus tulee jatkamaan hankkeen aikana alkanutta yhteistyötä kutsumalla työelämäkumppaneita seminaareihin, konferensseihin sekä luennoille. Työelämän osallistumisella pyritään löytämään yhteisiä kehittämisen kohteita joista hyötyy sekä työelämä että koulutus. Koemme, että YAMK-koulutuksen tunnettavuuden ja myös työelämän ja koulutuksen molemminpuolisen luottamuksen lisäämiseen on vielä panostettava. YAMK-opiskelijoiden osaamiselle ja aidon osallistuvaan kehitystoimintaan opiskelun ja työn ohella ja integroituen on kehitettävää niin että työelämä ja YAMK-koulutus todella kokevat hyötyvän tästä toiminnasta.

Avainsanat: työelämälähtöisyys, yhteistyörakenteet

YAMK-KOULUTUKSEN HYVIÄ TYÖELÄMÄKÄYTÄNTEITÄ SEKÄ SUOMESSA ETTÄ MAAILMALLA

Anne Pohjus

Satakunnan ammattikorkeakoulu, vararehtori, anne.pohjus@samk.fi

Satakunnan ammattikorkeakoulu toteutti oman kokonaisuutensa kuvaamalla käytössä olevia hyviä työelämäyhteistyökäytänteitä sekä kotimaassa että ulkomailla. SAMKin kaikki ylempää tutkintoa kouluttavat koulutusohjelmat osallistuivat hankkeen toteuttamiseen. Tarkoituksena oli tehdä näkyväksi hyviä toimintatapoja monialaisessa työelämäyhteistyössä, leviättää niitä omassa ja muissa ammattikorkeakouluissa sekä lisätä työelämän tietoisuutta niiden tarjoamista mahdollisuuksista.

Hyvien käytänteiden kuvauksia saatiin runsaasti. Ne koottiin yhteen julkaisuksi, joka tämän hankkeen yhteenvetona kootaan. Tässä vaiheessa hyvät käytänteet ovat pääasiassa alakohtaisia, vaikka monialaisistakin toimintatavoista saatiin maistiaisia. Lähempi tarkastelu osoittaa, että käytänteet ovat sovellettavissa useille aloille. Lisäksi kuvausten analyysi paljastaa, että käytänteitä on olemassa ja käytössä paljon, niitä vain ei ole tiedostettu eikä tehty näkyviksi. Mitään uutta ei sikäli ole välttämätöntä keksiä. Sen sijaan huomiota tulee kiinnittää toiminnan monialaisuuteen, joka edellyttää kokonaan uudenlaista ajattelua. Sen synnyttäminen jää tulevaisuuden tavoitteeksi.

Kansainvälinen toimintatapojen vertailu nostaa päällimmäisenä näkyväksi koulutuksen rahoituksen merkityksen. Toinen tarkastelunäkökulma on opiskelijoiden kanavoituminen työelämäyhteistyössä tehtäviin hankkeisiin. Näihin löytyy kansainvälisiä käytänteitä, joiden soveltaminen Suomen oloihin ei ehkä ole ihan yksinkertaista, mutta mahdollista. Merkittävä havainto kansainvälisistä benchmarking-keskusteluista oli vastavuoroisuus eli niissä syntyi tunne, että meillä on enemmän annettavaa kuin saatavaa hyvien toimintatapojen suhteen.

Hankkeen suurin anti SAMKin osalta on syntynyt raportti, joka koostaa kaikki kerätyt hyvien käytänteiden kuvaukset sekä korkeakoulujen että työelämän käyttöön, analysoi niiden soveltamismahdollisuuksia ja pohtii edelleen kehittämisen tarpeita. Raportti on hyödyksi paitsi työelämälle ja muille korkeakouluille, myös SAMKille, joka hankkeen aikana löysi yhteisen sävelen ja jakamisen ilon.

Avainsanat: benchmarking, hyvät käytänteet, kansainvälinen

HAAGA-HELIAN YAMK KOULUTUS UUDISTAA TYÖELÄMÄÄ

Tuija Toivola

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, TKI-päällikkö, tuija.toivola@haaga-helia.fi

Haaga-Heliassa on kymmenen ylemmän tutkinnon ohjelmaa ja samanlaisesti sisällä yli 700 opiskelijaa. Projektin puitteissa lähdimme kehittämään ohjelmia entistä työelämälähtöisimmiksi ja kytkemään mukaan laajempia yritysten kehittämisprojekteja. Tavoitteenamme oli myös löytää sellaisia kärkituotteita ylempien opinnoista, joista voisi rakentaa myytäviä paketteja yrityksille. Lisäksi halusimme tarttua kaikkia työyhteisöjä ja koko yhteiskuntaa koskettavaan digitaalisuuden haasteeseen.

Ensimmäisenä tavoitteenamme oli lähteä tarjoamaan yrityksille mahdollisuutta oman toimintansa kehittämiseen ammattitaitoisten ylemmän tutkinnon opiskelijatiimien avulla. Onnistuimme tässä hyvin ja yritykset olivat tyytyväisiä konkreettisista heti käyttöön otettavista tuloksista ja uudesta osaamisesta. Yritysprojektien teemoina olivat mm. johtamisviestintä, turismin ajankohtaiset trendit sekä media and public relationships.

Digital Master Class on uusi koulutus- ja palvelumalli, jonka rakensimme yrityksille. Siinä yritysten kanssa yhdessä rakennetaan uutta digitaalista liiketoimintaa sekä tuodaan apua digitaalisten palvelujen kehittämiseen. Ylemmän tutkinnon opiskelijat pääsevät aitoihin ajankohtaisiin digiprojekteihin mukaan. Samalla he oppivat digitaalisen liiketoiminnan kehittämistä, jota voivat hyödyntää omilla työpaikoillaan.

Tuotteistimme Service Design opintokokonaisuuden ja teimme siitä yrityksille myytävän paketin. Se on ajankohtainen asiakasymmärrykseen pureutuva menetelmä, jolla on kova kysyntä kaikilla toimialoilla. Tutustuimme myös service design menetelmän käyttöön ylempien tutkintojen kehittämisen välineenä. Jatkossa otamme YAMK opiskelijat entistä tiiviimmin mukaan ohjelmien suunnitteluun ja kehittämiseen.

Uudenlaiset tavat uudistaa työelämää tuovat monialaisen osaamisen yritysten käyttöön. Se haastaa korkeakoulun rakenteen ja vaatii entistä enemmän yhteistyötä eri ohjelmien ja opettajien sekä työelämän välillä. Haaga-Helia haluaa vastata työelämän muuttuviin tarpeisiin ja tarjota joustavia mahdollisuuksia oppia ja kehittyä.

Avainsanat: yritysten kehittäminen, tuotteistus, digitaalisuus, service design

MONIALAINEN JA KEHITTÄVÄ YAMK

Marjaana Kivela

Mikkelin ammattikorkeakoulu, projektipäällikkö, marjaana.kivela@mamk.fi

YAMK-koulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi -hankkeessa Mamkissa keskityttiin suuntaamaan YAMK-tutkinnossa hankittavaa kehittämisosaamista siten, että se olisi monialaista ja työelämäläheistä. Mikkelin ammattikorkeakoulu ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulu toteuttavat YAMK-opintoja yhteisessä Master Schoolissa.

YAMK:n TKI-toiminnassa lisättiin **huomiota monialaisuuden hyödyntämiseen** ja sen määrittelyyn, mitä monialainen kehittäminen on. Lisättiin opiskelijoiden **monialaiseksi kohtaamispaikaksi** Innopaja, joka on avoin kaikille YAMK-opiskelijoille, TKI-henkilöstölle ja opettajille, ja jossa työelämästä tullutta casea ratkotaan monialaisissa ryhmissä. Opettajien kohtaamispaikaksi käynnistettiin pedagogiset työpajat. Opintotarjontaan luotiin uusi Monialainen kehittäminen -opintopakso, jonka sisältönä on toteuttaa työelämästä toimeksiantonsa saava kehittämisprojekti pienryhmässä, jossa on opiskelijoita eri aloilta. Ohjaajina on monialainen opettajatiimi.

Hankkeessa YAMK-opintoihin haettiin kytkentöjä **ammattikorkeakoulun muuhun, ulkopuolisella rahoituksella tehtävään TKI-työhön** sekä haettiin kehittämisaiheita muista organisaatioista kuin YAMK-opiskelijoiden omilta työpaikoilta tavoitteena yleisempi työelämän kehittämisen näkökulma. Maakuntaliiton kanssa tehtävän yhteistyön kautta käynnistettiin YAMK-opinnäytetöiden ja **kehittämistehtävien suunnaneminen kohti aluekehittämisen strategia painopisteitä**.

Hankkeessa toteutettiin uudenlaisen kehittämisosaamisen opettamisen (uudenlaiset kehittämismenetelmät ja pedagogiset ratkaisut) pilotointi useilla opintopaksoilla. Kehittäminen vietiin entistä tiiviimmin opiskelijoiden työpaikoille. Opiskelijat kehittivät erilaisilla menetelmillä asioita omilla työpaikoillaan ja veivät sitä kautta uusia toimintatapoja työpaikoilleen. Opinnoissa osallistavat ja käyttäjälähtöiset kehittämismenetelmät ovat olleet esillä.

Avainsanat: monialainen kehittäminen, työelämälähtöisyys

TYÖELÄMÄLÄHTÖISYYDEN JA MONIALAISUUDEN KEHITTÄMINEN SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Anne-Maria Aho¹, Arja Hemminki² ja Eija Kyrönlahti³

¹Seinäjoen ammattikorkeakoulu, yliopettaja anne-maria.aho@seamk.fi

²Seinäjoen ammattikorkeakoulu, lehtori, arja.hemminki@seamk.fi

³Seinäjoen ammattikorkeakoulu, yliopettaja, eija.kyronlahti@seamk.fi

SeAMKin osahankkeen tavoitteena oli monialaisten TKI-mallien ja opinnäytetyöprosessin kehittäminen. Hankkeen toimenpiteet jakautuivat neljään eri kokonaisuuteen seuraavasti: monialaisen YAMK-koulutusmallin, projektiosaamisen, tuotteistetun opintojaksomallin sekä opinnäytetyöprosessin kehittämiseen.

Kehitetyt toimenpiteet tuottavat työelämälle monialaista kehittämisosaamista vastaten tulevaisuuden osaamisvaatimuksiin. Hankkeessa on kehitetty uusia koulutuksen monialaisia toimintamalleja ja opintokokonaisuuksia, joista osa on jo vakiintunut normaaliksi toiminnaksi nostoen YAMK-koulutuksen profilia.

Hankkeessa kartoitettiin yhteiset opintosisällöt ja otettiin käyttöön yhteisten opintojen tarjotin. Lisäksi kehitettiin uusi monialainen johtamisen opintojakso: Tulevaisuuden esimiestyö. Monialaisuuden lisäämiseksi kehitettiin opiskelijoiden vertaismentorointia. Yhteistyössä Vaasan ammattikorkeakoulun kanssa suunniteltiin 30 opintopisteen laajuinen projektijohtamisen opintokokonaisuus. YAMK-koulutukseen luotiin tuotteistetun opintojakson malli, joka tarjoaa työelämän ongelmiin ratkaisuja ja opiskelijoille aidon työelämälähtöisen oppimisympäristön.

Opinnäytetyöprosessia yhtenäistettiin SeAMK:n eri yksiköissä opinnäytetöiden laadun kehittämiseksi. YAMK-opinnäytetyön ohjaajien lisääntynyt yhteistyö ja säännölliset yhteiset tapaamiset takaavat yhtenäiset arviointikriteerit ja ohjauskäytännöt. Opiskelijoilta ja työelämän edustajilta hankkeen aikana kerätty palaute opinnäytetyöstä ja sen kehittämisestä antaa työkaluja entistä laadukkaampaan ja tiiviimpään yhteistyöhön työelämän kanssa. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus tehdä monialaisia opinnäytetöitä paritöinä tai pienryhmissä, mitä tukevat mm. hankkeessa kehitetyt yhteiset projektiopinnot.

Avainsanat: YAMK-koulutus, työelämälähtöisyys, monialaisuus, opinnäytetyö

OSALLISTAVA TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN TYÖELÄMÄN JA AMMATTIKORKEAKOULUN YHTEISTYÖNÄ

Elsa Keskitalo¹, Päivi Vuokila-Oikkonen², Ikali Karvinen³ ja Pekka Launonen⁴

¹Diakonia-ammattikorkeakoulu, yliopettaja, elsa.keskitalo@diak.fi

²Diakonia-ammattikorkeakoulu, yliopettaja, paivi.vuokila-oikkonen@diak.fi

³Diakonia-ammattikorkeakoulu, yliopettaja, ikali.karvinen@diak.fi

⁴Diakonia-ammattikorkeakoulu, yliopettaja, pekka.launonen@diak.fi

Diakonia-ammattikorkeakoulun osahankkeen tavoitteena oli osallistavan ja monialaisen TKI-prosessin kehittäminen sosiaali- ja terveys- ja kirkon alan ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa. Hankkeessa on kehitetty ja pilotoitu osallistavan tutkimuksen ja kehittämisen toimintamalli yhteistyössä ammattikorkeakoulunopettajien, opiskelijoiden ja työelämäkumppaneiden kanssa. Pilotointivaiheessa kehittämiskumppaneina ovat olleet Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimi ja kirkon alan toimijat. Uudessa toimintamallissa opinnäytetyöt tehdään laajemmista kokonaisuuksista ja työpaikkojen kanssa sovituista teemoista, jotka liittyvät työelämän strategiaan kehittämistavoitteisiin.

Osallistavassa toimintamallissa opinnäytetöiden suunnittelu, toteutus ja raportointi tapahtuvat yhteistoiminnallisena prosessina opiskelijoiden, opettajien ja työelämän edustajien kanssa. Kehittämisen kohteena ovat aidot ja autenttiset ongelmat ja kehittämiskohteet työelämässä. Toimintamallissa hyödynnetään osallistavan tutkimuksen (participatory research) ja osallistavan toimintatutkimuksen (participatory action research) menetelmällistä viitekehystä ja kehitetään kehittämistyöhön soveltuvia menetelmiä. Tuloksena on uutta tietoa, menetelmiä ja toimintakäytäntöjä työelämän ja opetuksen käyttöön. Uusilla julkaisutavoilla edistetään tulosten leviämistä ja hyödyntämistä työelämässä. Hankkeen tuloksia julkaistaan artikkeleina Diakin julkaisuissa ja sosiaali- ja terveysalan julkaisuissa ja asiantuntijapäivillä.

Avainsanat: osallistava tutkimus ja kehittäminen, yamk-tutkinnot

Lue lisää:

Keskitalo, Elsa 2015. Osallistava tutkimus ja kehittäminen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen tki-viitekehystenä. Teoksessa Gothoni, Raili, Hyväri, Susanna, Kolkka, Marjo ja Vuokila-Oikkonen, Päivi (toim.) Osallisuutta, oppimista ja arviointia. Diakonia-ammattikorkeakoulun TKI-toiminnan vuosikirja 2015, 191–222. www.diak.fi

Keskitalo, Elsa, Vuokila.-Oikkonen, Päivi, Karvinen, Ikali & Launonen, Pekka (tulossa) Osallistava toimintatutkimus työelämän muutoksen tuottamisessa. Teoksessa Nuutinen-Vanhanen, Liisa; Kotila; Hannu, Mutanen, Arto (toim.) 2015. Hyvä työelämä. Käytäntö, tutkimus ja ammattipedagogiikka.

TYÖPAKETTI 3.

MONINAISUUSOSAAMINEN TULEVAISUUDEN TYÖYHTEISÖJEN JOHTAMISEN TYÖKALUNA

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kajaanin Ammattikorkeakoulu

Karelia-ammattikorkeakoulu

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Lue lisää työpaketin toiminnasta hankkeen nettisivuilta!

TYÖPAKETTI 3. MONINAISUUDEN JOHTAMINEN TKI-TOIMINNAN TYÖKALUNA

Liisa Timonen¹, Rauni Leinonen², Anne Mäntysaari³ ja Erja Turunen⁴

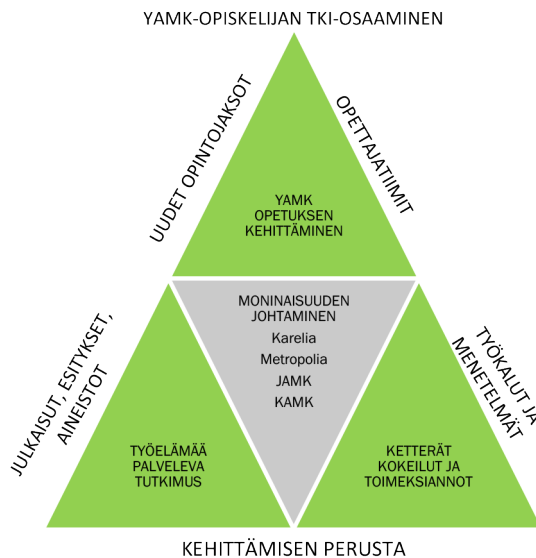
¹Karelia-ammattikorkeakoulu, kansainvälisten asioiden päällikkö, liisa.timonen@karelia.fi

²Kajaanin Ammattikorkeakoulu, yliopettaja, rauni.leinonen@kamk.fi

³Jyväskylän ammattikorkeakoulu, koulutuspäällikkö, anne.mantysaari@jamk.fi

⁴Metropolia Ammattikorkeakoulu, kehityspäällikkö, erja.turunen@metropolia.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman YAMK-koulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi osahankkeen *Moninaisuusosaaminen tulevaisuuden työyhteisöjen johtamisen työkaluna* keskeiset tulokset vaikuttavat laajasti opiskelijan osaamiseen ja työelämän kehittämiseen (kuvio 1). Hankkeessa on kerätty kattava tutkimusaineisto, tehty useita julkaisuja ja opiskelijoiden opinnäytetöitä, kehitetty neljä viiden opintopisteen laajuista moninaisuuden johtamisen opintojaksoa ammattikorkeakoulujen käyttöön sekä kehitetty ja pilotoitu moninaisuuden mittaamisen työkalua, DiMamittaria. Työpaketin toteuttajia ovat Karelia-ammattikorkeakoulu (osahankkeen koordinaattori), Metropolia Ammattikorkeakoulu, Jyväskylän ammattikorkeakoulu sekä Kajaanin Ammattikorkeakoulu. Osahankkeen kehittämisteemat nivoutuvat opetusta ja TKI-toimintaa palvelevan tutkimuksen, ketterien kokeilujen sekä opetuksen kehittämisen ympärille.

Kuvio 1. Moninaisuuden johtamisen näkökulmat ja tulokset (Timonen 2015)

Moninaisuuden johtamisen osahankkeen ydintavoite on ollut YAMK-opiskelijan tutkimus- ja kehittämisosaamisen kehittyminen ja ammatillinen kasvu. Hankkeessa on usean asiantuntijan voimin pohdittu sitä, miten opiskelija voi kartuttaa ja hyödyntää osaamistaan moninaisuuden johtamisesta työyhteisöjen tuottavuuden ja toimintakyvyn lisäämiseksi, ja löydetty tähän toimivia työkaluja sekä tuotettu tukiaineistoa opettajien, opiskelijoiden ja työelämäkumppaneiden käyttöön. Hankkeessa toteutetut kehittämistoimenpiteet tukevat opiskelijan oppimista ja vahvistavat hänen rooliaan aktiivisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnassa opintojen aikana sekä valmistumisen jälkeen. Lisäksi tuloksemme tulokset tukevat opiskelijoiden työyhteisöjen entistä systemaattisempaa kytkentää osaksi ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Lue lisää moninaisuuden johtamisesta ja työpakettimme tuloksista julkaisustamme **Moninaisuus on hyvän työyhteisön ominaisuus!** (Timonen, Mäkelä ja Raivio 2015)

Avainsanat: moninaisuus, ylempi ammattikorkeakoulu, moninaisuuden johtaminen, opetuksen kehittäminen, työelämäyhteistyö, tutkimus- ja kehittämistoiminta

Lähteet:

Timonen, L., Mäkelä, J. ja Raivi, A-M. (toim.) 2015. Moninaisuus on hyvän työyhteisön ominaisuus. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 213. ISBN 978-951-830-409-1 (Painettu) ISBN 978-951-830-410-7 (PDF) ISSN-L 1456-2332

Timonen, L. 2015. Osahankkeen raportti ohjausryhmän kokoukseen 3.9.2015

TIETOA JA TAITOA – MONINAISUUS ON HYVÄN TYÖYHTEISÖN OMINAISUUS!

Liisa Timonen¹, Jaana Mäkelä² ja Anne-Mari Raivio³

¹Karelia-ammattikorkeakoulu, kansainvälisten asioiden päällikkö, liisa.timonen@karelia.fi

²Jyväskylän ammattikorkeakoulu, projektipäällikkö, jaana.makela@jamk.fi

³Metropolia Ammattikorkeakoulu, lehtori, anne-mari.raivio@metropolia.fi

Teimme osana opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Ylempi ammattikorkeakoulukoulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi –hanketta laajan ja monipuolisen julkaisun, jossatarkastelemme moninaisuuden johtamista ja moninaisuusosaamista ylemmän ammattikorkeakouluopiskelijan esimies- ja työelämätaidona Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Kajaanin Ammattikorkeakoulun, Karelia-ammattikorkeakoulun sekä Metropolia Ammattikorkeakoulun tiiviinä yhteistyönä.

Koulutuksella on keskeinen rooli yhteenkuuluvuuden tunteen, osaamisen ja kilpailukyvyn rakentajana. Ylempi ammattikorkeakoulukoulutus vaikuttaa osaltaan moninaisuuskeskusteluun ja työyhteisöjen moninaisuusosaamiseen. Opiskelijan kokonaisvaltaisen ymmärryksen rakentaminen sekä laajan maailmankatsomuksen ja kriittisen ajattelun tukeminen ovat koulutuksen keskeisiä tavoitteita. Ammattikorkeakouluista työelämään valmistuvat moninaisuusosaajat voivat olla merkittäviä työelämän ja yhteiskunnan muutosagentteja, jotka omalla osaamisellaan ja toiminnallaan vievät hallittua muutosta eteenpäin hyviä johtamiskäytänteitä, työyhteisötaitoja ja työn tuottavuutta lisäten.

Tarkastelemme julkaisussamme moninaisuuden ja moninaisuusosaamisen moniulotteisia ilmiöitä teemaan sopien monipuolisen kirjoittajajoukon voimin. Osa teksteistä on hankkeessa kerättyyn aineistoon nivoutuvia akateemisia tutkimusartikkeleita, osa asiantuntijoiden sekä opiskelijoiden käytännönläheisempiä reflektiotekstejä ja osa lyhyempiä puheenvuoroja, joiden tavoitteena on houkutella lukijaa etsimään teemasta lisää tietoa.

Kokonaisuuden näkökulmia ovat moninaisuuden käsitteellinen tarkastelu ja teoreettinen taustoitus; moninaisuuden johtaminen; moninaisuus työyhteisössä sekä moninaisuus osana ammattikorkeakoulun opetusta ja TKI-osaamisen vahvistamista. Tavoitteenamme on saada lukija pohtimaan moninaisuutta, ymmärtämään sitä osana omaa työtään ja miettimään, miksi moninaisuus on tai ainakin voisi olla juuri hyvän työyhteisön ominaisuus.

Julkaisu on keskeinen osa tutkimustyöpakedin tuloksia ja toivomme sen tulevan laajaan käyttöön ammattikorkeakouluopetuksessa, opiskelijoiden oppinäytetöissä sekä työelämäyhteistyössä. Haluamme jakaa kertynyttä osaamistamme ja kokemuksiamme moninaisuusosaamisen edistämiseksi. Kirjoittajajoukko on teemaan sopien moninainen: mukana on eri

tehtävissä toimivia asiantuntijoita kaikista neljästä ammattikorkeakoulusta sekä ylemmän ammattikorkeakoulun alumni- ja opiskelijapuheenvuoroja muistuttamassa meitä siitä, keitä varten tätä työtä ennen kaikkea tehdään.

Tutustu julkaisuumme **Moninaisuus on hyvän työyhteisön ominaisuus!** (Timonen, Mäkelä ja Raivio 2015), opi ja innostu!

Avainsanat: moninaisuus, moninaisuuden johtaminen, työelämä, yhteiskunta, arvot, ylempi ammattikorkeakoulu

Lähteet:

Timonen, L., Mäkelä, J. ja Raivi, A-M. (toim.) 2015. Moninaisuus on hyvän työyhteisön ominaisuus. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 213. ISBN 978-951-830-409-1 (Painettu) ISBN 978-951-830-410-7 (PDF) ISSN-L 1456-2332

OSAAMISEN JOHAMINEN KARTALLE!

Heli Ahonen¹, Salla Sipari², Elisa Mäkinen³ ja Kaija Kekäläinen⁴

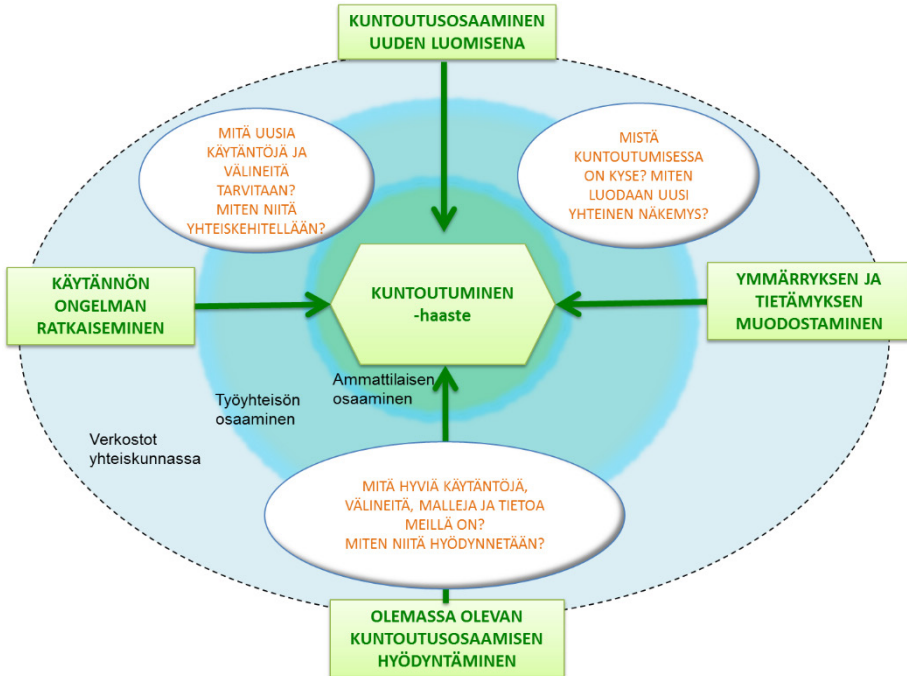
¹Kehittämissyhtiö Toimiva Oy, kehittäjä, heli.ahonen@toimivaoy.fi

²Metropolia Ammattikorkeakoulu, yliopettaja, salla.sipari@metropolia.fi

³Metropolia Ammattikorkeakoulu, yliopettaja, elisa.makinen@metropolia.fi

⁴Metropolia Ammattikorkeakoulu, lehtori, kaija.kekalainen@metropolia.fi

Moninaisuusosaamisen johtamiseen kehitettiin väline, joka on **kartta kuntoutusosaamisen yhteiseen suunnitteluun** (kuvio 1). Ideana on, että työväline ohjaa työyhteisöjä ja sen työntekijöitä rakentamaan yhteisen suunnittelun kautta yhteistä ymmärrystä olemassa olevasta ja tarvittavasta kuntoutusosaamisesta. Työväline rakennettiin teoreettisista lähtökohdista sekä kuntoutusammattilaisten käytännön kokeilujen avulla. Kokeilu toteutui Metropolia Ammattikorkeakoulun kuntoutuksen ylemmän AMK-tutkintoon johtavien opintojen yhteydessä.

Kuvio 1. Kartta kuntoutusosaamisen yhteiseen suunnitteluun.

Kartalle määritellään ensin keskiössä oleva yhteinen osaamisen haaste, joka tarkentuu ja määrittyy uudelleen työskentelyn aikana kartalla olevien kysymysten avulla. Kartalle on itä-länsi ja pohjois-etelä suunnissa ilmaistu osaamisen eri ulottuvuudet joilla haasteeseen voidaan vastata. Osaamisen tasot kartalla kuvataan kolmenlaisena: uloin taso on verkostot yhteiskunnassa, keskimäinen on työyhteisön taso sekä sisin on työntekijän taso. Työyhteisön osaaminen rakentuu suhteessa keskiössä olevaan haasteeseen ja myös suhteessa yhteiskunnan verkostojen tuomiin mahdollisuuksiin. Työntekijän yksilöllinen osaaminen ja sen kehittämistarpeet hahmotuvat suhteessa työyhteisöön ja verkostoihin. Mikäli jollain osaamisen tasolla tapahtuu muutos vaikuttaa se heti muiden tasojen osaamistarpeisiin.

Kartan avulla voidaan käynnistää tärkeä keskustelu, joka parhaimmillaan nostaa moninäkökulmaisen työskentelyn käytännöt esiin. Tämä on hyvä pohja työyhteisön osaamisen kehittämiseen ja jäsentämiseen. Johtamisen näkökulmasta kartta on työväline, jolla yksilöiden moninaista osaamista voidaan suunnata, kohdentaa tiedonhakua ja arvioida oman työyhteisön osaamista muuttuvassa yhteiskunnassa. Erityisesti tilanteissa, joissa työyhteisöön kohdistuu muospaineita tai henkilövaihdos, voidaan kartan avulla paikantaa työntekijän osaamista ja rikastaa siten työyhteisön osaamista.

Kartta on kehitetty kuntoutuksen kontekstissa, mutta se on sovellettavissa myös muille aloille moninaisen osaamisen yhteisen suunnittelun työvälineeksi. Väline sopii sellaisen osaamisen johtamiseen, jossa on kyseessä hyvin monen eri asian rajapinnoille rakentuva osaamistarve. Väline auttaa työyhteisöjä ja sen yksilöitä jäsentämään ja ymmärtämään, mitä osaamista heillä on käytössään ja mitä uutta tarvitaan asiakkaan hyväksi

Avainsanat: osaamisen johtaminen, toimijuus, väline, yhteiskehittäjyys

TYÖPAKETTI 4.

YAMK-OPETTAJUUS SILLANRAKENTAJANA

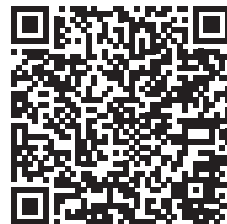
Yrkeshögskolan Arcada

Oulun ammattikorkeakoulu

Savonia-ammattikorkeakoulu

Turun ammattikorkeakoulu

Vaasan ammattikorkeakoulu

Lue lisää työpaketin toiminnasta hankkeen nettisivuilta!

TYÖPAKETTI 4. YAMK-OPETTAJUUS SILLANRAKENTAJANA

Pia Ahonen

Turun ammattikorkeakoulu, koulutus- ja tutkimuspäällikkö, pia.ahonen@turkuamk.fi

*YAMK-opettajuudelta edellytetään uudenlaista osaamista toimia koko koulutuksen yhdistäjänä eli niin kutsuttuna **sillanrakentajana työelämän, opiskelijan ja koulutuksen välillä**. Työpaketin perusasetelmaksi muodostettiin kolmikanta-asetelma. Kolmikannan muodostivat YAMK-opettaja, YAMK-opiskelija ja työelämän edustaja/työelämäorganisaation edustajat. Kolmikannan toimintaympäristöiksi rakennettiin kunkin mukana olevan ammattikorkeakoulun TKI-hankeympäristöt. Työpaketin evaluointi suunniteltiin realistisena evaluointiprosessina eteneväksi siten, että kaksivuotisen hankkeen eri vaiheissa toteutettiin tutkimuksen aineistojen keruu eri menetelmiä hyödyntäen kolmikannan osapuolilta. Toteutukseen kiinnittyivät viisi ammattikorkeakoulua: Arcada, Oulu, Savonia, Turku ja Vaasa. Toteutusta varten työpaketti jaettiin neljään alateemaan, joista teemat 2–3 yhdistyivät yhdeksi kokonaisuudeksi. Seuravassa esitetään teemojen päätuloksia.*

***Teema 1 Tiimiopettajuusmalli:** Opettajien mielestä monialainen tiimiopettajuus on mielekäs tapa toteuttaa opetusta, sillä opettajat tekivät yhdessä YAMK-yhteisen opetuksen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin monialaisessa opetiimissä. Opettajat toivoivat lisää työelämän mukana oloa tiimeihin. Kolmikantayhteistyötä pidettiin suotavana. Eri-laisten TKI-laboratorioiden kytkemistä opetiimien toimintaan haluttiin, jotta teoria ja käytäntö integroituisi monipuolisesti opintoihin myös koulutusorganisaatioissa.*

Teema 2–3 Projektimainen toteutus ja kolmikantamalli:

***Innovaatiokyvykkyys:** Innovaatiokyvykkyiden ja ennakoivan toiminnan kyvykkyudet yhdistävällä mittarilla suoritettujen itsearvioinnin tuloksena kehittämistarpeet löytyivät mittarin neljän osa-alueen ennakoivan toiminnan kannalta keskeisistä asioista: luovassa ongelmanratkaisussa ideoiden täytäntöönpanosta, tulossuuntautuneisuudessa tehokkaasta tavoitasetannasta, ammattiryhmien välisessä kommunikoinnissa ja verkottumisen kyvykkyudessa kehittämistarve liittyy yhteisten merkitysten löytymiseen ja monialaisen analyysitaidon alueella kehitettävää on monimutkaisten ongelmien ratkaisemisessa muiden kanssa.*

***Kolmikantamalli:** YAMK-opettajuuden ja ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan integraatio kolmikantayhteistyönä on vahvistumassa ja nousemassa yhdeksi tärkeimmäksi kehittämisen alueeksi YAMK-tutkimusohjelmissa. Kolmikantamallin mukainen toiminta on kuitenkin eri*

ammattikorkeakouluissa eri asteella. Joissakin se on jäsentymättömässä vaiheessa, jossakin kehittyneen yhteistyön esivaiheessa, ja jossakin kolmikantamalli toimii jo ollen laajentumassa laajavaikutteisia innovaatioita tuottavaan kolmikantayhteistyöhön. YAMK-opettajan pedagoginen osaamisvaatimus laajenee, koska laajavaikutteiset innovaatiot ja sitä myöden kolmikantamallin toteutus on yhä enemmän poikkeittieteellistä ja perustuu monialaiseen yhteistyöhön, erityisesti käyttäjäyhteisöissä. Kolmikantayhteistyön ideologia ja toimintatapa on implementoitava kestävästi ja laajasti YAMK tutkinto-ohjelmiin, ja siihen tulee tavoitteellisemmin liittää TKI-toimintaa rahoittava toimijaosapuoli.

Teema 4 YAMK-opettajuus tulevaisuudessa: Tulevaisuudessa YAMK-opettaja integroi TKI-toiminnan ja YAMK-opinnot Ubiquitous learning (u-learning) oppimisympäristöihin, jotka perustuvat kaikkialla läsnä olevaan oppimiseen. Uusien oppimisympäristöjen kautta YAMK-opettaja tukee uudistus-, yhteistyö- ja oppimishaluisten yhteisöjen sekä vuorovaikutus- ja oppimisprosesseiltaan kehittyneiden yhteisöjen syntymistä. Siten YAMK-opettaja toimii yhteistyökumppanien ja erilaisten työyhteisöjen toimintakulttuurien uudistajana. Erityinen haaste YAMK-opettajuudessa on laajavaikutteisten innovaatioiden (liittyvät prosesseihin, palveluihin, rakenteisiin, organisoitapoihin, henkilöstöön ja sen osaamiseen sekä käytettyyn teknologiaan) onnistunut implementointi käytäntöön. Tulevaisuuden YAMK-opettaja on pedagoginen johtaja. Johtajuus edellyttää TKI-toiminnan ja innovaatioprosessien taitavaa kaikille osapuolille lisäarvoa tuottavaa YAMK-koulutuksen opintojen, työelämäkontekstin ja käyttäjäyhteisön integraatiota kolmikantamallin avulla.

TP4 kokemuksena: Kolmikantamallissa ja siinä realistisena evaluaatioprosessina edennyt tiedonkeruu ja tulosten analysointi on ollut aikataulu- ja suhteen haasteellinen. Kokonaistulos on kuitenkin hyvä ja työpaketissa tuotettu tieto on tavoitteiden mukaista. Saadun tiedon pohjalta on mahdollista kehittää edelleen kolmikantamallissa tapahtuvaa YAMK-koulutuksen ja TKIn integraatiota tulevaisuuden YAMK-opettajan toimiessa pedagogisena johtajana.

Avainsanat: YAMK-opettajuus sillanrakentajana, tiimiopettajuus, innovaatiokyvykyys, kolmikantamalli, YAMK-opettajuus tulevaisuudessa

OPETTAJIEN KOKEMUKSIA TIIMIOPETTAJUUDESTA OAMKIN MASTER-KOULUTUKSESSA

Kaisa Koivisto¹ ja Anja Henner²

¹Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, kaisa.koivisto@oamk.fi

²Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, anja.henner@oamk.fi

YAMK-opettajuus edellyttää tänä päivänä uudenlaista osaamista toimia koko koulutuksen ja TKI-toiminnan yhdistäjänä työelämän, opiskelijan ja eri alojen koulutuksen välillä. YAMK-koulutuksessa tiimiopettajuudella pyritään uudenaiseen opettajuuteen rikkomalla tieteen ja koulutusalojen välisiä raja-aitoja ja tuottamalla monialaista tietoa. Tiimissä oppiminen on tehokkaampaa ja nopeampaa kuin yksittäisen ihmisen oppiminen.

Tiimillä voi olla erilaisia kehitysvaiheita potentiaalisen tiimin kautta huipputiimiin. Huipputiimin ominaisuuksia ovat: jäsenten vahva sitoutuminen toistensa kehitykseen ja menestymiseen, selkeät päämäärät ja kunnianhimoiset tavoitteet, viimeistellympi toimintamalli, suurempi yhteisvastuu, jaettu johtajuus ja jäsenten taidot täydentävät toisiaan. Lisäksi huipputiimeissä tapa keskustella on kyselevää ja kuuntelevaa, ilmapiiri on positiivista sekä huomio keskittyy muihin itsen sijaan. Tiimin tehokas toiminta perustuu dialogiin ja toisten erilaisuuden hyväksymiseen sekä toisten ajatusten ymmärtämiseen ja yhteisen näkemyksen muodostumiseen rakentavalla tavalla.

Tänä päivänä YAMK-opettajuus laajenee vääjäämättä koulutus- ja työelämän rajat ylittäväksi kumppanuudeksi ja yhteistyöksi. Yhteistyön kohde liittyy työelämässä ja alueella tarvittaviin kehittämistarpeisiin tuottaen uutta tietoa ja työllisyyttä. Tiimeissä toteutetussa yhteistyössä kaikki osapuolet jakavat asiantuntijuuttaan ja vahvuuksiaan yhteisen kohteen kehittämiseksi. Oamkin YAMK monialaista tiimiopettajuutta pidettiin mielekkäänä tapana toteuttaa opetusta. Tiimiopettajuutta tulisi kuitenkin kehittää ja kohdentaa paremmin monialaisuuteen ja todellisten yhteisten kehittämiskohteiden määrittelyyn. Monialaisena koulutus- ja työelämäyhteistyönä toteutettu YAMK-opinnäytetyö tuottaisi parhaiten uudenlaista osaamista ja tietoa, jota tänä päivänä tarvitaan koulutuksen, työelämän ja alueen elinkeinoelämän kehittämiseksi.

Avainsanat: tiimiopettajuus, monialainen yhteistyö, YAMK-opettajuus

MONIALAISUUS OPPIMISEN EDISTÄJÄNÄ MASTER-TUTKINNOISSA – OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA MONIALAISISTA OPINNOISTA

Anja Henner¹ ja Kaisa Koivisto²

¹Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, anja.henner@oamk.fi

²Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, kaisa.koivisto@oamk.fi

Moniammatillisuudella ja monialaisuudella tarkoitetaan arkikielessä usein samaa ja niiden eroa on suomen kielessä vaikea määritellä. Englanninkielisissä teksteissä multifield tarkoittaa monialaisuutta ja multidisciplinary ja interdisciplinary monitieteisyyttä / moniammatillisuutta. Monialaisuus ymmärretään koulutusalojen ylittämisenä ja erilaisten osaamisten yhdistämisenä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Monialainen yhteistyö mielletään myös hallinnon- ja tieteenalat yhdistäväksi toiminnaksi.

Oulun ammattikorkeakoulussa tiimiopettajuus ja monialainen oppiminen on asetettu yhdeksi kehittämiskohteeksi Master koulutuksessa. Monialaisuudella tässä tapauksessa ymmärretään nimenomaan koulutusalojen ylittämistä ja erilaisten osaamisten yhdistämistä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi ja opiskelijan taitavuuden tai pätevyyden lisäämistä. Monialaisissa opinnoissa myös perinteiset hallinnolliset, yksiköiden väliset rajat ylittyvät.

Monialaisten opintojaksojen olisi hyvä liittyä konkreettiseen työelämään ja tulevaan opinnäytetyöhön, koska opiskelijoiden mielestä ne lisäävät mielenkiintoa ja antoivat varmuutta lähteä mukaan kokeilemaan uusia työtehtäviä esimiehenä, johtajana ja yrittäjänä.

Monialaisten opintojen käytännön järjestelyjen kehittämiskohteiksi nousivat e-oppiminen sekä ajasta ja paikasta riippumaton toteutus. Teknisien välineiden tulisi toimia ilman häiriöitä. Monialaisia opintoja tulee selkeyttää. On myös arvioitava, mitä uutta tietoa, uusia ideoita tai ymmärrystä saavutetaan monialaisia opintoja toteutettaessa ja opiskelijoiden ja kaessa omaa erityisasiantuntemustaan yhteisen kohteen ymmärryksen ja tiedon lisäämiseksi.

Avainsanat: monialainen oppiminen, e-oppiminen, opiskelu YAMKissa

MULTIDISCIPLINARY TEAM TEACHING APPROACH IN MASTER LEVEL EDUCATION

Pirkko Kouri¹, Sirkka-Liisa Halimaa², and Arto Toppinen³

¹Savonia University of Applied Sciences, Principal Lecturer, pirkko.kouri@savonia.fi

²Savonia University of Applied Sciences, Principal Lecturer, sirkka-liisa.halimaa@savonia.fi

³Savonia University of Applied Sciences, Principal Lecturer, arto.toppinen@savonia.fi

The core of Finnish university of applied sciences (UAS) education is interdisciplinary workplace-based and professional higher education. Working life has changed and UAS in order to cope search new teaching ways. Our organisation, Savonia UAS, unifies different competences and resources and decided to choose team-based organisations. In master level was built new generic studies meant for all master students. Multidisciplinary teacher group jointly set goals for a course, designed a syllabus, prepared joint lesson plans, taught students, and evaluated the results. After one year there was a need to estimate the new system.

Purpose of Study is to describe:

1. What are the elements of realized team teaching?
2. How team teaching is executed in Savonia UAS?
3. How team teaching could be further developed?

Methods: the research data was gather via thematic interview (N = 9 teacher from various study fields). The data were analyzed with qualitative content analysis.

According to results teacher felt team teaching is meaningful way of working. Teachers got valuable information from other team members. Feedback from students reported that they learned deeper and got worthy knowledge from multidisciplinary teacher team. Team teaching could be used also in research, development and innovation purposes as part of multidisciplinary laboratories' functions. In conclusion team teaching requires more cooperation with professionals from working life.

Keywords: master level, working life, team teaching

EXPERIENCES ON, AND FURTHER DEVELOPMENT OF MASTER OF ENGINEERING EDUCATION AT TUAS – TEACHER AS A BRIDGE BUILDER BETWEEN UNIVERSITY AND WORKING LIFE

Osmo Eerola

Turku University of Applied Sciences, Principal Lecturer, osmo.eerola@turkuamk.fi

At TUAS the Master of Engineering studies are intended for students who have B.Sc. degree in engineering and at least three years of working experience in an applicable area. Three two years' curricula are offered: Technology Competence Management, Construction Engineering, and Environmental Technology.

Altogether 50 students start annually in these programs. The programs are planned for expanding and deepening the knowhow in business and engineering management, in research methods, and in the applicable areas of specialization. Studying takes place besides working in companies and public organisations, and the master's thesis will be primarily done in the employing organisation.

In the session introduction we will demonstrate the experiences and best practices of our curricula deployment from the perspective of teachers, students, and employing organisations. Other participants from CARPE universities are invited to join the session, and contribute with their experiences and future plans.

Specific questions for the audience/participants: "Teacher as a bridge builder between university and working life – which track to choose?"

1. How to plan the curricula and courses to meet the current working life needs of students with B.Sc. degree and several years of working experience – balancing between academic and practical contents and between special and general issues?
2. How to keep teachers' knowhow up to date?

Keywords: teacher's working life knowhow, working life needs in education

YAMK-OPINNOT JA TKI-INTEGRAATIO KOLMIKANTAMALLISSA

Raija Nurminen¹, Pia Ahonen², Kari Salonen³, Kaisa Sorsa⁴, Ari Jolkkonen⁵ ja Osmo Eerola⁶

¹Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, raija.nurminen@turkuamk.fi

²Turun ammattikorkeakoulu, koulutus- ja tutkimuspäällikkö, pia.ahonen@turkuamk.fi

³Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, kari.salonen@turkuamk.fi

⁴Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, (dosentti), kaisa.sorsa@turkuamk.fi

⁵Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, ari.jolkkonen@turkuamk.fi

⁶Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, osmo.eerola@turkuamk.fi

YAMK-opettajuuden ja ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan integraatio kolmikantayhteistyönä on vahvistumassa ja nousemassa yhdeksi tärkeimmäksi kehittämisen alueeksi YAMK-tutkinto-ohjelmissa. Myönteistä kehitystä tukee se, että YAMK-opettaja toimii yhä enemmän YAMK-koulutuksen yhdistäjänä, nk. sillanrakentajana, työelämän, opiskelijan ja koulutuksen välillä. Tämä tunnustetaan YAMK-opintoja ja TKI-toimintaa integroivissa yhteyksissä eli niissä YAMK-tutkinto-ohjelmissa, missä kolmikantamalli, erityisesti mentor-kolmikantamalli on hyödynnetty ja opinnot ovat projektiluontaisia tai integroituvat työelämän kehittämishaasteisiin ja opiskelijan omaan kehittämisprojektiin.

TKI-integraation onnistuminen kolmikannassa edellyttää seuraavia toimenpiteitä: 1) Kolmikantayhteistyön, erityisesti mentor-kolmikantamallin ideologian ja toimintatavan implementointi kestävästi ja laajasti YAMK-tutkinto-ohjelmiin 2) Kolmikantamallin toimijaosapuolien verkostoyhteistyön kattavuuden ja jatkuvuuden takaaminen 3) TKI-ryhmien toiminnan rakentuminen vahvalle YAMK-opintojen ja TKI-hankkeiden väliselle yhteistyölle 4) TKI-toiminnan ja kolmikantayhteistyön tavoitteeksi laajavaikuttaiset innovaatiot (systeminen muutos, jolla viitataan laaja-alaiseen toimintamallien, rakenteiden ja näiden vuorovaikutuksen samanaikaiseen muutokseen) 5) Opetussuunnitelmien rakentuminen proaktiiviselle käsitykselle asiantuntijuudesta 6) TKI-toiminnan toteutusmallin kirkastaminen 7) YAMK-opintojen TKI-integraatiota ohjaa YAMK-opettajan, työelämämentorin, opiskelijan uudistetut osaamisprofiilit. Erityisesti YAMK-opettajan osaamisprofiilin kulminoituminen laajavaikutteisten innovaatioiden syntymiseen ja uudistuvaan pedagogiseen ajatteluun 8) Perinteisestä kehittäjäyhteisöajattelusta edettävä käyttäjäyhteisöajatteluun (innovaation implementointi).

Avainsanat: kolmikantamalli, TKI-toiminta, YAMK-opinnot, integraatio

TEACHERS AS BRIDGE BUILDERS BETWEEN EDUCATION AND WORKING LIFE IN MASTER'S DEGREE EDUCATION IN FUTURE

Hilkka Lassila¹, Pirkko Kouri², Pia Ahonen³, Kari Salonen⁴, Kirsi Koivunen⁵, and Tiina Gallen⁶

¹Savonia University of Applied Sciences, Principal Lecturer, hilkka.lassila@savonia.fi

²Savonia University of Applied Sciences, Principal Lecturer, pirkko.kouri@savonia.fi

³Turku University of Applied Sciences, Head of Education and Research, pia.ahonen@turkuamk.fi

⁴Turku University of Applied Sciences, Principal Lecturer, kari.salonen@turkuamk.fi

⁵Oulu University of Applied Sciences, Principal Lecturer, kirsi.koivunen@oamk.fi

⁶Oulu University of Applied Sciences, Principal Lecturer, tiina.gallen@oamk.fi

A close connection with working life is one of the main emphases especially in UASs which have to develop more contacts between RDI and teaching and studies especially at master level. The focus in the future will be to increase the collaboration between students and working life in education and develop contacts between research and development work and teaching. The needs and competence requirements of working life and the strengthening of research and development activities have guided the choice of the study methods in Master's Degree programmes.

This study has a qualitative approach using the co-creation method working in groups. The data was collected in February 2015 by using co-creation method working in five different workshops. The basic idea of co-creation is to gather a general summary of ideas, which were written down in the groups' answers to the questions about future teachership.

This paper produces multifaceted and new information about roles and skills, which teachers need when they are working in close cooperation with working life and building bridges between education in universities and industries. The teachers of Master's Degree education should have, for example, good knowledge and know-how in partnership, work experience and multidisciplinary approach. Competences such as problem-solving and critical thinking have always been associated with academic achievement and characteristic of education. Competences of teachers have to be connected to the changing world.

Teachers as bridge builders need mixed roles. The results of that study confirm that the new teachership in the future will be different as earlier. The role of teachers has been changed to more holistic and multifaceted partnership between education and working life.

Keywords: teachership, RDI work, Master's Degree, cooperation

TEACHERSHIP IN MASTER LEVEL AT UNIVERSITIES OF APPLIED SCIENCES IN THE FUTURE

Hilkka Lassila¹, Sirkka-Liisa Halimaa², and Pirkko Kouri³

¹Savonia University of Applied Sciences, Principal Lecturer, hilkka.lassila@savonia.fi

²Savonia University of Applied Sciences, Principal Lecturer, sirkka-liisa.halimaa@savonia.fi

³Savonia University of Applied Sciences, Principal Lecturer, pirkko.kouri@savonia.fi

This paper presents the results of the case study realised in Savonia UAS. The main focus of this paper is to describe what kind of teaching skills and competences increasing co-operation between higher education institutions and workplaces are needed in the future. The data has been collected in two workshops using co-creation method. The study results show what kind of competences the future teachers at Master level need and what kind of education is expected at Master level.

The typology of this study which has been presented in this article can help to recognize and realize the need for both a theoretical and practical input in collaboration with different networks and cooperation with working practice. The roles might be in some contexts discrete and individual but we believe that that the combination of roles would be the best role in cooperation with students inside and outside of the UASs. Our data tell us also the competences of the future teacher work and competences needed in RDI work. The teachers have future-orientation and have good relationship and cooperation with working life. The teacher manages teaching technology and networking skills. In the future team-teaching is considered as an important element. The anticipation of working life is also crucial. The teacher is seen research-oriented, flexible developer and he/she executes international projects with partners. The education interfaces closely with working life.

For the future teachers' continuous learning helps to face new challenges in the education field and in collaboration with working life. Lifelong learners are innovative, curious and gain sufficient technological skills. Teaching at the UASs combines theoretical and practice knowledge. The anticipation of working life changes and educational needs produce updated or new studies.

Keywords: teachership, competence, master education, future

YLIOPETTAJUUS SILLANRAKENTAJANA – KESKEISET PYRKIMYKSET

Åsa Rosengren¹, Jukka Piippo² ja Eivor Wallinvirta³

¹Yrkeshögskolan Arcada, yliopettaja, asa.rosengren@arcada.fi

²Yrkeshögskolan Arcada, yliopettaja, jukka.piippo@arcada.fi

³Yrkeshögskolan Arcada, yliopettaja, eivor.wallinvirta@arcada.fi

Lähestymistavat yliopettajuuteen sillanrakentajana ovat haastavia ja moninaisia. Haastavuus ja moninaisuus syntyvät yliopettajuuteen liittyvistä erilaisista toiminnoista opiskelijoiden sekä työelämän edustajien kanssa.

Keskeisiä pyrkimyksiä työelämän ja korkeakoulun välillä ovat: 1) Luoda ja vahvistaa luottamuksellisia suhteita, osapuolten välisen vuorovaikutuksen avulla. 2) Neuvotella luopumatta ammattikorkeakoulun TKI-strategias- ta sekä korkeakoulun tutkimusprofileista. 3) Opiskelija ja yliopettaja ovat osallisia näyttöön perustuvaan kehittämistyöhön. Opiskelijan tulee näh- dä voimavarana teorian ja käytännön soveltamisessa mastertyönsä kautta.

Keskeisiä pyrkimyksiä yliopettajan ja opiskelijan välillä ovat: 1) Yliopetta- jan vastuu luoda opintosuunnitelma jossa TKI-toiminta, työelämän ajan- kohtaiset osaamistarpeet sekä aiheisältö integroituvat. 2) TKI-kulttuurin tulisi olla haastavaa ja rohkaisevaa jotta opiskelija saavuttaa ZPD-tason (the Zone of Proximal Development). 3) Yliopettaja on opiskelijan kriitti- nen tutkimus- sekä kehittämiskumppani.

Vuorovaikutuksellinen, tutkimus- sekä kehittämislähtöinen toiminta työ- elämän, yliopettajan ja opiskelijan välillä vaikuttaa uudenlaisten toiminta- tapojen ymmärtämiseen ja juurruttamiseen sosiaali- ja terveysalalla. Osa- puolten välisen TKI-toimintaan keskittyvän vuorovaikutuksen voidaan myös katsoa nostavan henkilöstön osaamista.

Masterkoulutuksien opintosuunnitelmat suunnitellaan seka arvioidaan uusista teoreettisista ja käytäntöön liittyvistä näkökulmista suhteessa TKI-toimintaan ja tutkimusprofileihin. Opiskelijan opintopolun kriitti- nen tarkastelu huomioidaan tietoisesti suhteessa ZPD-hen.

Yliopettajalta sillanrakentajana vaaditaan laaja-alaista opettajuutta joka perustuu itsereflektioon sekä vastuullisuuteen TKI-toimintaan liittyviin keskeisiin pyrkimyksiin.

Avainsanat: yliopettajuus, ZPD, työelämä, TKI-toiminta

KOHTI TODELLISTA KOLMIKANTAYHTEISTYÖTÄ

Pirkko Sandelin¹, Tanja Korhonen², Liisa Kiviniemi³, Jaana Kuusipalo⁴, Raija Nurminen⁵, Pia Ahonen⁶, Pia Suvivuo⁷, Paula Hakala⁸, Ulla Isosaari⁹ ja Regina Nurmi¹⁰

¹Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, pisandel@oamk.fi

²Oulun ammattikorkeakoulu, master-opiskelija, o4kota00@students.oamk.fi

³Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, likivini@oamk.fi

⁴Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, jaana.kuusipalo@oamk.fi

⁵Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, raija.nurminen@turkuamk.fi

⁶Turun ammattikorkeakoulu, koulutus- ja tutkimuspäällikkö, pia.ahonen@turkuamk.fi

⁷Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, tutkimusvastaava, pia.suvivuo@turkuamk.fi

⁸Vaasan ammattikorkeakoulu, yliopettaja, paula.hakala@vamk.fi

⁹Vaasan ammattikorkeakoulu, yliopettaja, koulutus-päällikkö, ulla.isosaari@vamk.fi

¹⁰Vaasan ammattikorkeakoulu, yliopettaja, koulutus-päällikkö, regina.nurmi@vamk.fi

Ylemmässä ammattikorkeakoulututkinnossa (YAMK) opinnäytetyö (=kehittämiprojekti) liitetään ammattikorkeakoulun tai opiskelijan oman työyhteisön tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio (TKI) -hankkeisiin opettajan, opiskelijan ja työelämän asiantuntijan (mentorin) muodostaessa kolmikantayhteistyön.

Kolmikantayhteistyö työmenetelmänä luo rakenteet tavoitteelliseen ja projektimaiseen yhteistyöhön sekä vahvistaa toimijaosapuolten yhteisymmärrystä. Kolmikantaan perustuvan mallin avulla kehitetään uusia työskentely- ja toimintatapoja sekä innovaatioita työelämään. Mallin arvioidaan olevan jäsentymättömän yhteistyön vaiheessa ja kehittyneen yhteistyön esivaiheessa. Tästä johtuen toimijaosapuolilta edellytetään päämäärätietoista sitoutumista ja keskinäistä luottamusta, koko prosessin ajan toteutuvaa tavoitteellista vuoropuhelua sekä jatkuvasti arvioitua innovaatioiden tarvelähtöisyyttä. Uusien innovaatioiden ja oppimisympäristöjen syntyminen edellyttävät uudistus-, yhteistyö- ja oppimishaluisia yhteisöjä ja ihmisiä sekä oppivan yhteisön tunnistamista. Kehittäjäyhteisöajattelusta on tärkeää siirtyä käyttäjäyhteisöajatteluun, mikä sisältää innovaation implementoinnin ja sen pitkäjänteisen jatkokehittämisen. YAMK-koulutuksen kehittämiseksi, koulutuksen tunnettuuden lisäämiseksi ja opiskelijan urapolun selkiyttämiseksi tulee vahvistaa toimijaosapuolten tiedonvaihtoa eri foorumeissa, yhteistä todellisuutta ja tahtotilaa, vastuullista toimijuutta ja toimijaosapuolia hyödyntävän lisäarvon tunnistamista. Kolmikantayhteistyön ideologia ja toimintapa on implementoitava keskeisesti ja laajasti YAMK tutkinto-ohjelmiin, ja siihen tulee tavoitteellisemmin liittää TKI-toimintaa rahoittava toimijaosapuoli.

Avainsanat: kolmikantamalli, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES (UAS) TEACHER AS A BRIDGE BUILDER – INNOVATION CAPABILITY AS A PREMISE

Kaisa Sorsa¹, Raija Nurminen², and Pia Ahonen³

¹Turku University of Applied Sciences, Principal Lecturer, kaisa.sorsa@turkuamk.fi

²Turku University of Applied Sciences, Principal Lecturer, raija.nurminen@turkuamk.fi

³Turku University of Applied Sciences, Head of Education and Research, pia.ahonen@turkuamk.fi

This article investigates the role of a university of applied sciences teacher as a bridge builder between education, RDI and labor market. Generic innovation capability was seen to be a premise for the teacher's proactive competence needed for bridge building between several actors and activities in networked society. UAS teachers play an important role in improving the effectiveness and efficiency of the UAS masters' education and impact on regional development.

Education for complex world requires new kind of capabilities and competences, especially in the universities of applied sciences which are mandated to contribute especially to regional development. Proactive management rubric, based on interdisciplinary research, was used as a measurement tool for assessing the perceptions of the students and teachers of their proactive competences. Innovation capability was seen as a premise for the broader proactivity competence. Teachers perceived need for development in creative thinking and in the capability of effective goalsetting as part of the outcome orientation competence, two descriptors of the person related competences. Cross-professional communication and networking capability as well as the multi-disciplinary analysis, are descriptors of the behavioural competences needed in order to work in networked society and in order to shuttle between different disciplines and between scientific and practical knowledge. Improvement in establishing dialoguing relationships and shared understanding as part of the first one needs improvements as well as competence addressing multi-disciplinary analysis, more specifically ability to solve complex situations with others. University of applied sciences teachers play a crucial role for the regional development and their proactivity competences need to be upgraded to the level needed.

Keywords: Innovation capability, proactive competence rubric, research and innovation, higher education, regional development

YAMK-KOULUTUSTA MONIALAISESSA YHTEISTOIMINNASSA TULEVAISUUDESSA

Kirsi Koivunen¹ ja Tiina Gallén²

¹Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, kirsi.koivunen@oamk.fi

²Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, tiina.gallen@oamk.fi

Tämä tutkimus toteutettiin osana YAMK-koulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi -hankkeen työpakettia neljä. Tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla ja ennakoida tulevaisuuden YAMK-koulutusta ja -opettajuutta.

Oulun ammattikorkeakoulussa tutkimuksen aineistonkeruu tapahtui tulevaisuustyöpajassa helmikuussa 2015. Se toteutettiin valtakunnallisessa ammattikorkeakoulujen työryhmässä valitulla Jauhin-innovointimenetelmällä. Tilaisuuteen kutsuttiin harkinnanvaraisesti sellaisia osallistujia YAMK-opiskelijoista, opettajista, työelämästä ja sidosryhmistä, joilla on näkemystä YAMK-koulutuksesta.

Tulevaisuustyöpajaan osallistui 16 henkilöä, joita pyydettiin ideoimaan millainen YAMK-koulutus on 10 vuoden kuluttua ja millaista osaamista opettaja tarvitsee YAMK-koulutuksessa tulevaisuudessa. Aineisto analysoitiin sisällön analyysia käyttäen.

Ensimmäisen kysymyksen osalta pääkategorioiksi muodostuivat seuraavat: joustava, yksilöllisyyden mahdollistava sekä monipuolisissa verkostoissa toimiva. Opettajien tulevaisuuden osaamisen osalta tuloksiksi muodostuivat: valmentava pedagoginen osaaja, sukkuloiva verkosto-osaaja, luova TKI-osaaja sekä vakuuttava substanssi-osaaja.

Tulevaisuustyöpajaan osallistuneet esittivät, että YAMK-koulutus on tulevaisuudessa erittäin joustava ja yksilöllisyyden mahdollistava. Tämä toteutuisi siten, että verkko-opetusta ja virtuaalisuutta hyödynnetään niin paljon kuin se on mahdollista. Oppiminen tapahtuu ajasta ja paikasta riippumatta, missä vain ja milloin vain. Koulutustarjonta on tulevaisuudessa sellainen, että opiskelijat voivat urakehityksensä huomioon ottaen valita ennakkoluulottomammin erilaisia opintokokonaisuuksia.

Osallistajat näkivät, että yamk-koulutus on tulevaisuudessa monipuolisissa verkostoissa toimiva. Monialaisuus, kansainvälisyys, työelämäläheisyys ja eri korkeakoulujen välinen yhteistyö näkyvät selvästi koulutuksen toteutuksessa.

Tulevaisuudessa YAMK-opettaja on opetusmenetelmien monipuolinen hallitsija, oppimisympäristöjen monipuolinen käyttäjä sekä opiskelija- ja asiakaslähtöinen toimija. Tulevaisuudessa opettaja on myös sukkuloiva verkosto-osaaja. Hän on taitava vuorovaikutus- ja tiimityöskentelytaidoiltaan

ja hän kykenee johtamaan ihmisiä ja verkostoja. Tulevaisuuden YAMK-opettaja on myös vakuuttava substanssiosaaja. Hän päivittää ja ylläpitää työelämäosaamistaan muun muassa täydennyskoulutuksen ja työelämäjaksojen avulla. Näin opettaja kykenee myös näkemään, mitä työelämä vaatii opiskelijoiden osaamiselta. Tuloksia esitellään hankkeen loppuseminaarissa Hämeenlinnassa 2.12.2015.

Asiasanat: template, muis

KOLMIKANTAMALLI LAAJAVAIKUTTEISTEN INNOVAATIOIDEN EDISTÄJÄNÄ

Raija Nurminen¹, Pia Ahonen² ja Pia Suvivuo³

¹Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, raija.nurminen@turkuamk.fi

²Turun ammattikorkeakoulu, koulutus- ja tutkimuspäällikkö, pia.ahonen@turkuamk.fi

³Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, tutkimusvastaava, pia.suvivuo@turkuamk.fi

Laajavaikutteisia innovaatioita (systeeminen muutos, jolla viitataan laaja-alaiseen toimintamallien, rakenteiden ja näiden vuorovaikutuksen samanaikaiseen muutokseen) tuottava kolmikantayhteistyö (YAMK-opettaja, opiskelija, työelämän asiantuntija/ mentori) vahvistaa yritysten/ organisaatioiden, samoin kuin ammattikorkeakoulun henkilöstön osaamista, koska kolmikantamalli itsessään on osaamisen kehittämisen menetelmä.

YAMK-opettajan pedagoginen osaamisvaatimus laajenee, koska laajavaikutteiset innovaatiot ja sitä myöden kolmikantamallin toteutus on yhä enemmän poikkitieteellistä ja perustuu monialaiseen yhteistyöhön, erityisesti käyttäjäyhteisöissä. Väistämättä tässä tarvitaan alueellisia, monialaisia koulutuksen, tutkimuksen ja työelämän sekä rahoittajien yhteistyöverkostoja, myös kansainvälisiä. Nämä synnyttävät uusia TKI-ympäristöjä, mistä kaikki osapuolet hyötyvät.

Oppimisajattelun tulee uudistua. Ubiquitous learning (u-learning/ kaikkialla läsnä oleva oppiminen) haastaa kaikki kolmikantamallin toimija-osapuolet ja työyhteisöt uudenaikaiseen oppimisajatteluun ja -kulttuuriin. Siitä johtuen digitaalisuuden osaamispotentiaalia oppimisympäristöissä ja TKI-yhteistyössä on vahvistettava. U-learning muuttaa työpaikkojen, myös ammattikorkeakoulujen toimintatapakulttuuria ja siten ennakkoiva johtaminen on merkittävä osaamispotentiaali uusien toimintatapojen ja tuotteiden/ innovaatioiden juurruttamisessa palvelu-, tuotekehitys- ja tuotantoprosessien eri vaiheisiin. Saattaa olla, että kolmikantamallin tueksi on prosessien sujuvuuden, aikaansaannoskyvyn ja asiakasuskollisuuden varmistamiseksi liitettävä arviointimenetelmiä, kuten Lean Management and Tools.

Onnistuessaan laajavaikutteiset innovaatiot vahvistavat yritysten ja organisaatioiden, kuten myös ammattikorkeakoulun ja niiden henkilöstön sekä uutta urapolkua suunnittelevan TAMK-opiskelijan kilpailukyvykkyyttä työelämämarkkinoilla. Tämä edellyttää kolmikantayhteistyön eri vaiheissa tapahtuvaa visionääristä tuotekehittelyä ja markkinointiosaamista.

Avainsanat: kolmikantamalli, laajavaikutteiset innovaatiot, oppimisajattelu

KOHTI TODELLISTA KOLMIKANTAYHTEISTYÖTÄ

Pirkko Sandelin¹, Tanja Korhonen², Liisa Kiviniemi³ ja Jaana Kuusipalo⁴

¹Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, pisandel@oamk.fi

²Oulun ammattikorkeakoulu, master-opiskelija, o4kota00@students.oamk.fi

³Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, likivini@oamk.fi

⁴Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, jaana.kuusipalo@oamk.fi

YAMK-koulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi -hankkeen Oulun osatutkimuksen tietoperusta muodostui seuraavista luvuista toimivan yhteistyömallin kehittäminen ylemmässä ammattikorkeakouluopinnoissa ja kolmikantayhteistyöstä ylemmässä ammattikorkeakoulussa. Tutkimuksen ensimmäisen vaiheen tarkoituksena oli kuvata opiskelijoista, työelämän edustajista ja opettajista kootun fokusryhmän kokemuksia kolmikantamallin mukaisesta yhteistyöstä. Ensimmäisessä vaiheessa vastattiin seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Millainen on ihanteellisesti toimiva kolmikantamallia hyödyntävä toimintatapa tutkimukseen osallistuvien kokemusten perusteella? Miten ihanteellisesti kolmikantamallia hyödyntävä toimintatapa saavutetaan tutkimukseen osallistuvien näkökulmasta? Tutkimuksen toisen vaiheen tarkoituksena oli kuvata yhteistulkintafoorumiin osallistuneen fokusryhmän arvioita ensimmäisen vaiheen tutkimustuloksista. Lisäksi tarkoituksena oli kuvata fokusryhmän tuottamia keinoja ihanteelliseen kolmikantamallin mukaiseen yhteistyöhön pääsemiseksi. Toisessa vaiheessa vastattiin seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Millaisia arvioita yhteistulkintafoorumiin osallistuneella fokusryhmällä on ensimmäisen vaiheen tuloksista? Millaisia keinoja fokusryhmä esittää ihanteelliseen yhteistyöhön pääsemiseksi?

Ensimmäisen vaiheen tutkimustulosten mukaan YAMK-opiskelijoiden työelämän edustajien ja opettajien välinen kolmikantamallin mukainen yhteistyö on osaltaan Jäsentymättömän yhteistyön vaiheessa, osaltaan Kehittyneen yhteistyön esivaiheessa. Jäsentymättömän yhteistyön vaiheessa YAMK-koulutusta luonnehdittiin tuntemattomaksi ja aliarvostetuksi sisältäen lisäksi opiskelijan Selkiytymättömän urapolun. Kehittyneen kolmikantamallin mukaisen yhteistyön esivaiheen tavoittaminen edellyttää osapuolten Yhteistä todellisuutta ja tahtotilaa yhteistyökumppanuuden kehittämiseksi ja koulutuksen tunnettuuden lisäämiseksi ja opiskelijan urapolun selkiyttämiseksi. Toisen vaiheen tulosten mukaan yamkin tunnettuuden lisäämiseksi fokusryhmä ehdotti tutkinnon nimikkeen muuttamista Masteriksi. Lisäksi työelämän esimiesten katsottiin olevan avainasemassa tunnettuuden lisäämisessä. Opettajien aktiivisuudella katsottiin olevan merkitystä kolmikantamallin mukaisten yhteistyökumppanuuksien rakentamisessa.

Avainsanat: kolmikantamalli, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

YAMK-OPETTAJUUDEN OSAAMISPROFIILI

Raija Nurminen¹, Pia Ahonen², Kaisa Sorsa³ ja Kari Salonen⁴

¹Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, raija.nurminen@turkuamk.fi

²Turun ammattikorkeakoulu, koulutus- ja tutkimuspäällikkö, pia.ahonen@turkuamk.fi

³Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, (dosentti), kaisa.sorsa@turkuamk.fi

⁴Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, kari.salonen@turkuamk.fi

Tulevaisuuden YAMK-opettajuuden osaamisprofiili kulminoituu laajavaikutteisten innovaatioiden syntymiseen. Niitä ei voi syntyä, ellei YAMK-opettaja hallitse toisaalta YAMK-toimintaympäristön mahdollisuuksia ja rajoitteita ja toisaalta ole vahva omilla substanssialueillaan (useammalla kuin yhdellä) kyeten samalla pedagogisesti luomaan oppijoille hedelmällisen oppimisfoorumin.

Tulevaisuudessa YAMK-opettaja integroi TKI-toiminnan ja YAMK-opinnot Ubiquitous learning (u-learning) oppimisympäristöihin, jotka perustuvat kaikkialla läsnä olevaan oppimiseen. Uusien oppimisympäristöjen kautta YAMK-opettaja tukee uudistus-, yhteistyö- ja oppimishaluisten yhteisöjen sekä vuorovaikutus- ja oppimisprosesseiltaan kehittyneiden yhteisöjen syntymistä. Siten YAMK-opettaja toimii yhteistyökumppanien ja erilaisten työyhteisöjen toimintakulttuurien uudistajana. Erityinen haaste YAMK-opettajuudessa on laajavaikutteisten innovaatioiden (liittyvät prosesseihin, palveluihin, rakenteisiin, organisointitapoihin, henkilöstöön ja sen osaamiseen sekä käytettyyn teknologiaan) onnistunut implementointi käytäntöön. Tämä edellyttää eri toimijaosapuolien päämäärätietoista ja tuloksellista vuorovaikutusta, yhteisen päämäärään kirkastamista sekä kauaskantoista suunnitelmallisuutta. Opettajuutta leimaa enakoivuus ja älykäs erikoistuminen, koska hän toimii oman alueen ja yhteistyökumppanien vahvuuksien tunnistajana toimien aktiivisesti niiden saattamiseksi alueen kilpailueduksi. Tulevaisuuden YAMK-opettaja on pedagoginen johtaja. Johtajuus edellyttää TKI-toiminnan ja innovaatioprosessien taitavaa kaikille osapuolille lisäarvoa tuottavaa YAMK-koulutuksen opintojen, työelämäkontekstin ja käyttäjäyhteisön integraatiota kolmikantamallin avulla.

Avainsanat: osaamisprofiili, kolmikantamalli, laajavaikutteiset innovaatiot

TYÖELÄMÄ MUUTTUU – MUUTTUUKO OPETTAJUUS

Pirkko Kouri¹, Sirkka-Liisa Halimaa², Hilikka Lassila³, Arto Toppinen⁴, Anja Henner⁵, Kaisa Koivisto⁶, Tiina Gallen⁷, Kirsi Koivunen⁸, Pia Ahonen⁹, Osmo Eerola¹⁰, Åsa Rosengren¹¹, Jukka Piippo¹² ja Camilla Wikström-Grotell¹³

¹Savonia-ammattikorkeakoulu, yliopettaja, pirkko.kouri@savonia.fi

²Savonia-ammattikorkeakoulu, yliopettaja, sirkka-liisa.halimaa@savonia.fi

³Savonia-ammattikorkeakoulu, yliopettaja, hilikka.lassila@savonia.fi

⁴Savonia-ammattikorkeakoulu, yliopettaja, arto.toppinen@savonia.fi

⁵Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, anja.henner@oamk.fi

⁶Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, kaisa.koivisto@oamk.fi

⁷Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, tiina.gallen@oamk.fi

⁸Oulun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, kirsi.koivunen@oamk.fi

⁹Turun ammattikorkeakoulu, koulutus- ja tutkimuspäällikkö, pia.ahonen@turkuamk.fi

¹⁰Turun ammattikorkeakoulu, yliopettaja, osmo.eerola@turkuamk.fi

¹¹Yrkeshögskolan Arcada, yliopettaja, asa.rosengren@arcada.fi

¹²Yrkeshögskolan Arcada, yliopettaja, jukka.piippo@arcada.fi

¹³Yrkeshögskolan Arcada, vararehtori, camilla.wikstrom-grotell@arcada.fi

Työelämä muuttuu globalisaation ja digitalisaation myötä projektiluonteiseksi ja pitkäaikainen ura jää historiaan. Itsensä työllistäminen yleistyvät. Työelämän, opiskelijan ja opettajan kolmikanta-yhteistyö mahdollistaa koulutuksen ja työelämän paremman osaamisen. Opettajuudelta edellytetään osaamista toimia kolmikantayhteistyössä YAMK-koulutuksen sillanrakentajana, työelämän, opiskelijan ja koulutuksen välillä. Tutkimus-, kehittämisen- ja innovaatiotoiminta (TKI) kytkeytyy opiskelijoiden oppimisympäristöksi koko koulutuksen ajan.

Neljän ammattikorkeakoulun osahankkeessa selvitettiin: Miten opettajuuden tulee muuttua tulevaa työelämää ja asiantuntijuutta edistäväksi? Millaisena tulevaisuuden opettajuus nähdään? Miten kolmikanta-malli toimii käytännössä? Haastattelu- ja kyselyaineistot koottiin opettajilta, opiskelijoilta, TKI-toimijoilta ja työelämän edustajilta.

Tulosten mukaan opettajuus haastetaan muuttumaan monitaitoiseksi osaajaksi, monialaista tiimiä hyödyntäväksi sekä kolmikantamallia toteuttavaksi opiskelijan ja työelämän välille. Tulevaisuuden opettajan osaaminen muuttuu ja roolin omaksuminen vaatii koulutusta ja uudenlaista orientoitumista YAMK-opettajuuden kehittämiseksi.

Avainsanat: työelämän muutos, opettajuus, työelämäyhteistyö

TRIPARTITE MODEL IN MASTER'S DEGREE PROGRAMMES AT TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCE – TEACHERS INDIVIDUAL KEY COMPETENCIES AT MASTER'S LEVEL FACING THE RDI WITH A TRIPARTITE MODEL

Pia Ahonen¹, Raija Nurminen², and Pia Suvivuo³

¹Turku University of Applied Sciences, Head of Education and Research, pia.ahonen@turkuamk.fi

²Turku University of Applied Sciences, Principal Lecturer, raija.nurminen@turkuamk.fi

³Turku University of Applied Sciences, Principal Lecturer, pia.suvivuo@turkuamk.fi

Crucial individual key competence for teachers for understanding central challenges in the RDI (activities) and the tripartite model is proactive management. This individual key competence is crucial for creation of user communities of innovation. Systematic thinking, processing and implementation of innovations and interactive collaboration are the competences supporting the proactive management. To function ideally, a future tripartite model requires a responsible commitment and the user community objectives. These will depend largely on how the reform, collaboration and ability to learn are fulfilled, and what kind of interaction and learning processes different communities and people have.

A prerequisite for an ideally working tripartite model, is redetermination of the competence profile for the future master's degree teachers at the universities of applied sciences (UAS). This means strengthening proactive management and related critical competencies, as well as enhancing pedagogical leadership competences in the tripartite model integrating the RDI activities. Requirements for the pedagogical competence in the master's degree programmes in the UAS expand due to the interdisciplinary implementation of future innovations and the tripartite model basing on multidisciplinary collaboration particularly in the user communities. Inevitably, there is a need for regional, multidisciplinary, even international, collaboration networks of education, research, working life and funding parties. These create new RDI environments benefiting all parties. In future, the master's degree teachers of the UAS act as bridge builders between different user communities.

The requirements for an ideally working tripartite model: RDI integration is guided by renewed competence profiles for the master's degree teacher of the UAS, working life mentor and student. The tripartite model expands by involving a party funding the RDI activities – a future four-partite model.

Keywords: competencies, research, development and innovation (RDI), tripartite model, master's degree programmes

